

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1913. 22 szám.

Budapest, június 1.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadója
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — — 12 korona
Félévre — — — 6 korona
Negyedévre — — 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

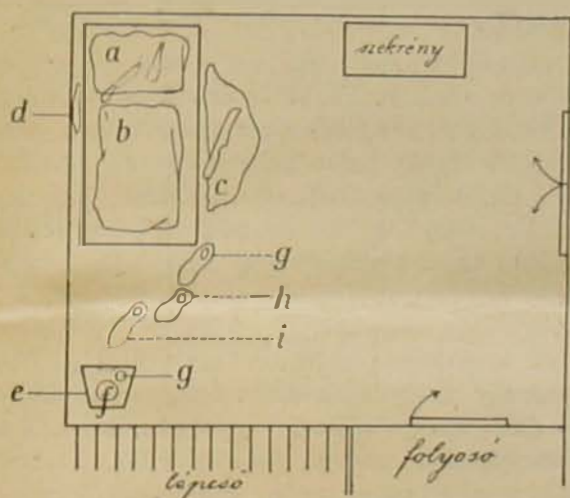
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4 sz.

Egy bonyolult öngyilkossági eset.

A H. Gross-féle Archiv után. Magyarra átdolgozta: * * *

(Vége).

Ezek után a halott szobája ismét alapos szemle alá vétetett, melynek eredményét a legjobban az alábbi vázlat segítségével kísérhetjük figyelemmel.

Az ágy állapota után, melynek vánkosa (a) és takarója (b) vértől teljesen át volt ázva, valamint a már felmosott, de igen nagyinak leirt ágy előtti vértócsa (c) után ítélve szükséges, hogy a vérző sebek — egészen bizonyosan legalább is azonban a legjobban vérző ütőér-seb — az ágyban fekvő asszonyon vagy saját maga, vagy mások által okozottak. Miután a takarónak fal feletti része különösen erősen véres volt és az ágy és a fal között, jobbra lent egy még érintetlen vértócsa (d) találatot, megállapított, hogy az asszony az ütő-érből erősen vérző bal, tehát balról az ágyból kilógó kezével jobbra is átnyúlt.

A már felmosott, de a látható szélek által még pontosan körvonalozott ágy előtti vértócsa (c) olyan terjedelmes volt, hogy mindenki, a ki az ágnál foglalatostodik, abba feltétlenül belelép, és — miután a vértócsa még a hulla feltalálásakor — délután öt órakor — friss volt, — távozáskor feltétlenül lábnyomokat is hagy hátra. Ha gyilkosság történt, akkor a tettes, ha ellen-

ben öngyilkosságról van szó, akkor az öreg asszonynak az ágytól a szobaajtóig vezető lábnyomot kellett tehát megtalálni.

Először az asszony hullájától indultak ki. A hulla a teljesen szavahihető halottkém, valamint azon két szomszéd vallomása szerint, kik a hullát a kötélről levágták, ingbe, bluzba, szoknyába és pamut-harisnyába volt öltözve. Ezen tárgyakat a nyomozó csendőrijárőr azonnal őrizetbe vette. Ha az asszony harisnyás lábával az agy előtti vértócsába lépett, — ezt pedig felkeléskor meg kellett tennie — úgy természetes, hogy a keveset viselt, durva szövésű harisnya talpának külső részén vérnyomoknak kell lennie.

Az összes résztvevők legnagyobb meglepetésére a harisnyavizsgálat eredménye határozottan nemleges volt. Ezekkel a harisnyákkal nem lépett senki sem vérbe!

Következett az asszony ruháinak átvizsgálása. A szoknyán, mely a felakasztott hullán volt, szintén nem talált a bizottság véryomot. Ezzel ellentétben azonban az ing különösen elől és a szoknya alatti részen vértől teljesen át volt itatva. Ez a vér az ingen már nagyjában meg lehetett száradva, mikor a szoknyát ráhúzták, mert a szoknya belső oldalának azon részein is, melyek az inggel érintkeztek, alig voltak véryomok felfedezhetők.

Így tehát az elvárt felvilágosítás helyett újabb kéte-lyek merültek fel.

Arra is kellett a bizottságnak gondolnia, hogy egy esetleges tettes kezei bizonyára véresek lettek és hogy véres kezeinek nyoma valahol a szobában csak felfedezhető lesz? Az ágy láb részének bal oszlopán látható is volt egy véryom, mely mintha egy véres kéztől származott volna. Ezen nyom azonban nagyon el volt mosódva és így határozott következtetésekre nem volt alkalmas; a falakon, ajtókon és ablakokon nem volt nyom látható. Az ágy előtti vértócsából kiemelt sarló (c) annyira véres volt, hogy azon ujj- vagy kézlenyomatokat nem lehetett keresni. A párna alatt talált borotva egy véres kézuek elmázolt nyomait mutatta ugyan, de tiszta ujjlenyomatokról vagy más használható tiszta kéznyomról itt sem lehetett szó.

A bal szobasarkában, öt-hat lépésnyire az ágytól, egy egyszerű fából készült parasztszék (e) állott, melyre eddig senki sem ügvelt. A széken egy félig vízzel telt korsó (f) és a mellett egy ivópohár (g) volt elhelyezve

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tőzraktár felújítója Budapest. Lánoszid-utca 5. Gyár: Öntőhas-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák, erő, elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyzék minden hangszerről külön küldeték Magyarországon legnagyobb vonós és fúvós hangszerek gyára.

STOWASSER JÁNOS csás. ári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. Rákóczi tőzraktár felújítója Budapest. Lánoszid-utca 5. Gyár: Öntőhas-utca 2.

Innen indult most végre az összes rejtélyeknek oly nagy fáradsággal keresett megoldása.

Dr. Popp a korszó fogantyuján egy csak keveset elmosódott ujjlenyomatot fedezett fel, és azonnal megállapíthatta, hogy az egy balkez hüvelyk és középső ujjától származik, a korszó t. i. balra fordult fogantyúval állt a széken, a korszótól jobbra állt az ivópohár.

Megállapítható volt, hogy a korszóhoz és a pohárhoz nem nyult senki, tehát vagy a grilkos vagy az öngyilkos ujjlenyomataival állunk szemben. A korszó mellett álló poháron igen gyenge sárgás színben bár, de gyakorlott szemnek mégis jól kivehető véres ujjlenyomatok voltak láthatók: elől a hüvelykujj, hátul a többi ujjak, az illető egyén tehát a jobb kezével fogta meg a poharat.

Most az ágytól a székig vezető összekötő nyomok keresése következett, melyek hamarosan meg is találtak.

Az ágy láb részének bal, külső szélétől a szék felé vezető irányban, három felkör alakú, eles szelű, alma nagyságú vérfolt volt látható, melyek közül a szék melletti volt a legnehezebben kivehető.

Nagyító üveggel történt közelebbi vizsgálódásnál a két első nyomnál az egész láb lenyomata is kivehető és körvonalozható volt.

Dr. Popp végül a faszék ülődeszkáján is talált elmosódott véryomokat, melyekben három lábujj lenyomatát ismerte fel.

A bizottság most már közvetlen a megfejtés előtt állt! Megvoltak már az ujj- és a lábnyomatok. Valószínűtlennek lehet tekinteni, hogy az esetleges tettes mezérláb járt volna; minden adat inkább az öreg asszonyra mutatott, kinek hullája még rendelkezésre állt. A lábak megvizsgálása során megállapította a bizottság, hogy a talpak véresek voltak és pontosan a talált nyomba illenek.

A hulla ujjai a talált ujjlenyomatokkal szintén összehasonlíttattak és megállapították, hogy a lenyomatok az öreg asszonytól származnak.

Ezen tények alapján most már az alábbiakra lehetett feltétlen biztossággal következtetni.

Az öreg asszony ágyban fekve saját maga okozta sérüléseit és pedig alkalmasint először a teljesen veszélytelen felsérüléseket és azután a sebet a kézcsuklón.

Az ütőer felmetzése folytán igen sok vért vesztett, a kéz először balról lógott ki az ágyból (vértócsa *c*), azután átnyult az öreg asszony vérző kezével a fal felé és ott okozta a másik vértócsát (*d*). Ezek után a nagy vérvesztéségtől elkábulva egy darabig az ágyban felehetett, miközben a vérzés elállhatott. Később megint magához tért és szomjazott; mezérláb és a véres ingben felkelt, belelépett az ágy melletti nagy vértócsába, majd pedig a szoba sarkában álló székhez ment, miközben

az ágy végén megtámaszkodott és ott véryomokat hagyott hátra. A korszót a bal, sebesült kezével megfogta és abból a jobb kézben tartott pohárba vizet öntött és abból ivott. A víz élvezete által kissé magához térhetett, mikor is világos lett előtte, hogy a borotva nem segítette őt célhoz jutni és ekkor a parasztos észjárás-hoz legközelebb fekvő «akasztás»-ra gondolt. Felhuzta harisnyáit, miközben egyik lábával a székre is támaszkodott és azután felhuzta szoknyáját is. Ebben az időben már teljesen elállt a vérzés a kézcsuklón levő sebtől és a vérzés ennek a kéznek a mozgása által sem indult meg újból. Ebből magyarázható meg az is, hogy miért nem található véryom a padlásra vezető lépcsőn, valamint a padláson, hová az asszony korának, vérvesztésének és elgyengült állapotának daczára fel tudott vánszorogni, a köteleket megkötni és magát felakasztani.

Az esetnek időszerinti összefüggése és így a hozzátartozók szavahihetősége is most már mindenki előtt tisztán állott.

Reggel kilencz órakor az öreg asszony egészenesen nézett ki az ablakból. Tíz és 11 óra között be volt zárkózva szobájába és ismételt zörgetésre sem adott választ. Délután félnégykor pedig hullája egészen kihülve és kezdődő merevségben felakasztva találtatott. Megállapítható tehát, hogy az első öngyilkossági kísérletet lent a szobában akkor hajtott végre, midőn tudta, hogy az egész házban egyedül van, tehát kilencz és 11 óra között.

Ennek megtörténte után egy bizonyos ideig, lehet hogy néhány óráig is elkábulva feküdt az ágyban. Az öreg asszony menyé délután egy órakor hazulról történt eltávozásakor ismét zörgetett az ajtón. Peltételezhető, hogy ezen zajra anyósa kábultságából magához tért és a víz élvezése, valamint futólagos felöltözködés után a padlásra ment és ott felakasztotta magát. Ez délután egy és két óra között történhetett, lehetséges tehát, hogy két-három óra után a hulla már teljesen kihült és a megmerevedés is már megkezdődött.

Az eset tehát így teljesen tisztázva, a gyanusított pedig három napi letartóztatás után szabad lábra volt helyezhető.

Ezen esetben elsősorban tanulságos volt annak a megállapítása, hogy mily különös módon szünhet meg egy megnyitott főütőer vérzése, mi a sérült tagnak ismételt mozgatása és elég hosszú idő elmulása és erő alkalmazása daczára sem indul meg újra, másodsorban az, hogy a helyszínén még a leglényegtelenebb tárgyak, tehát olyanok is, melyek a cselekménnyel látezőlag semmiféle összefüggésben nincsenek, a cselekmény fedezéséhez régen keresett kulcsot rejthetik magukban.

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ara K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíté **Beretvás Tamás** gyógyszerész **Rispesten**. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

Beretvás-pastillát

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

Tanyai csendélet.

Írta: Máthé Miklós törzsőrmester.

A „gányó” vagy a mint ők magokat nevezik, tanyás-kertész, egyike a legelhagyatottabb embereknek. Faluktól, városoktól messze, kinn a pusztában lakik egyik-másik középbirtokos rozszant tanyáján. Szomszédságról alig lehet itt szó. Ha mégis van, csak azért lehet szomszédnak nevezni, mert addig a tanyáig, a hol az lakik, más tanya nincs, a mi egyik-másik helyen néha fél kilométernyi vagy nagyobb távolságot is kitesz.

A tanyáskertész rendszeren igen szegény ember. Ő is, felesége is rendszeren cselédok voltak s mint ilyenek kerültek össze valamelyik gazdánál s azután, mivel házbért fizetni módjukban nem állott, vagy annak, vagy egy másik gazdának valamely távoleső istenhátamegotti birtokára mentek ki tanyáskertésznek s ott megcsaládosztak.

Itt legalább ingyen lakóhelyet s vagy a birtokon, vagy a közelben rendszeren egész éven át munkát is kapnak. Dolgoznak napszámra, vállalnak harmados munkát s így élőködnek ott, míg csak éveken át tartó megfeszített munka árán s ha sikerül, baromfi- és sertés-tenyésztés mellett összekuporgatnak annyit, hogy valahol a falu vagy város végéig egy kis, szerény lakhelyet vásárolhatnak s a unagokéba mehetnek lakni.

Addig azonban, míg ez megtörténhetik, csak akkor hagyhatják el mind a ketten tanyai lakásukat, ha gyermekeiket is magukkal viszik vagy ha már van olyan nagyobb a gyermekeik között, a melyikre a kisebbeket rábizhatják.

Ilyen szerény körülmények között élt Turi János Harka-kötöny pusztai lakos is.

Ez a Harka-kötöny pusztja, a hol Turi János lakik, Kiskunhalas és Prónayfalva között terül el, jó nagy távolságra mind a két helységtől. Tulajdonképen a kiskörösi szolgabírói hivatalhoz és Prónayfalva határához tartozik, de a kiskunhalasi örs körletébe van beosztva.

A mult századbeli betyárvilág idejében jó helybelye volt e pusztja a szegénylegényeknek, a kik az akkor még teljesen lakatlan óriási homokos területen kikülvöltozó gulyásoknál és juhászoknál rendszeren jó fogadtatásra találtak. Most már, ha nem is nagyszámmal, van lakója Harka-kötönynek. Leginkább tanyáskertészek s egy-két kisebb birtokos, a kiknek bizony sokat kell küzdeniök, míg a kevésbé termékeny homokos területen annyit koreshetnek, a miből magokat és családjukat fenntarthatják.

Turi Jánosnak pedig már négy gyermeke volt. Egy 13 éves leány, egy 9 és egy 7 éves fiú és egy 5 hóna-

pos cseesemő akkor, mikor az alábbi lesujtó esemény felulta békés családi nyugalmukat. Tavasztól késő őszig a még gyermekleány vállaira nehezedett testvérei és a ház felügyelete, gondozása, a sertés és baromfiak ellátásának súlyos gondja s még ezekenfelül, ha csak nem tulságosan messzire dolgoztak a szülők, azok részére is neki és a nagyobbik fiúnak kellett elvinni az anyjuk által kora hajjalban megfőzött és délre csak felmelegített ebédet.

Igy történt ez a mult évi augusztus hó 22-én is. A két nagyobb gyerek az ebéd elvitelekor a hét éves leányra hagyta a tanya és az elaltatott cseesemő őrzését, megparancsolván neki, hogy a tanyából el ne távozzék.

Körülbelül másfél óra múlva jött vissza a két gyermek. A tanyahoz közeledve feltűnt nekik, hogy öcsésüket nem látják. A ház ajtaja, mint rendszeren, nyitva volt. Eleinte azt hitték, hogy bent a szobában a kisgyerekekkel hajlódik, de mert még akkor se hallottak semmiféle zajt, mikor a házhoz értek, bizonyosra vették, hogy elaludt ő is a szobában.

Bizony elaludt az, még pedig örökre. Ott találták meggyilkolva, vörbefagyva a kanapén.

A két gyermek halálra ijedve állott pár pillanattig a rémes látvány hatás alatt. Majd kiszaladtak a szobából s tőlük telhetőleg sikoltozni, kiabálni kezdtek, mignem a leány magához térve, szüleiért szaladt, a fiú pedig, egyedül nem mervén otthon maradni, átfutott a legközelebbi szomszédba és elmondta az otthon látottakat.

Nemsokára jöttek futva a szülők s akkorára odakerült két-három öregasszony is. Igy többen, a mennyire a félelemtől merték, megvizsgálták a gyermek hulláját. Összevissza volt annak szurkálva feje, aroza valami zsebkésszerű eszközzel, a gége, légeső és a nyakütoér átvágva. A szoba földjén, a kemence padlájától a kanapéig vastag vérosik vezetott s mind a két helyen egy-egy nagy vértócsa volt.

Természetesen mindjárt rablógylkosságra gondoltak, még pedig aliből az egyszerű okból, hogy három nappal előbb adtak el két sertést száz koronaért s így teljesen bizonyosra vették, hogy a tettes ezt a pénzt akarta megszerezni s a miatt totto el ntből a gyereket, hogy árulója ne legyen. S nem is gyanakodtak másra, mint arra a sertéskereskedőből közvetítővé züllött egyénre, a ki a sertésüket megvotta s a ki aznap is a környékbeli tanyák közt járt.

A pénz azonban már nem volt meg. Előző napon adósságba fiactték mind. De nem volt semmi nyoma annak se, hogy a szegényes berendezésű lakásban, a hálóban vagy az ágyban valaki keresett, kutatott s ennek során az ágy- és ruhaneveket szótiszorta vagy összeturkálta volna. Érintetlen volt minden úgy, a mint reggel a kisleány rendbehozta.

Ölje meg

a gazdaságában és háztartásában nagy károkat okozó egereket és patkányokat! hogy hasznos állatait meg ne mérgezzék: 5197

De vigyázzon,

A Morrattin

a mosai és házi egerek és patkányok konótt pusztító betegséget láda oltó, megállíto, de a többi állatra és az emberre ártalmatlan. — Megrendelhető a 5197

VETERINÁRIA DROGERIÁBAN, BUDAPEST, LÓNYAY-UTCZA 18 b. SZ.

Egy holdra elogandó egértöltő ára 3 korona 50 fillérbe kerül. — Irjon egy levelezőlapot.

Arra való tekintettel azonban, hogy az odasereglett kíváncsiak közül egy öregasszony erősen állította, hogy látta az említett sertésvásárló embert déltájban a tanyába bemenni, egy nagyobbacska subancz pedig arra esküdözött, hogy ő meg kiszaladni látta azt a tanyából, arra a határozott következtetésre jutottak, hogy a gyilkosságot mégis csak az az ember követhette el és csak azért nem nyulbatott semmihez, mert valami zaj vagy közbejött esemény megzavarhatta és menekülésre készítette.

Turiék leánya ugyan mondta, hogy az az ember még az ő otthonlétekor volt náluk ennivalót venni, de mindjárt távozott is, hogy nem tudtak neki ilyet adni, de amazok csak a mellett bizonykodtak, hogy csak az erdőig mentek azok el s onnan épen a gyanusított görbelébu ember visszatért a tanyába s annak eltávovása után már nem látták többé a kis Imrét az udvaron.

Egy-két óra alatt már a közelebbeső mindenik tanyán tudták a rémes esetet, a melynek hatása alatt egyik közeli birtokos rendelkezésére bocsátott Turi Jánosnak egy lovat, hogy azon Kiskunbalasra lovagolva, az őrsön jelentést tegyen.

Borzai János őrmester őrsparancsnok és Kiss János csendőrből állott járőr vezette be az ügyben a nyomozást.

Mialatt a helyszínére kiértek, Turi János kimerítően tájékoztatta az őrmestert a fentebb említett körülményekről és a sertésvásárló ember iránti határozott gyanujáról, úgyannyira, hogy az eset mielőbbi kideriése ügyszólván kétségtelennek látszott.

A helyszíni szemle már nem sokat eredményezett. Széttapostak, elgázoltak a szobában minden nyomot, vért, mire a járőr oda kiért. Csak a gyerek hulláját vizsgálhatta meg a járőr, de azt is csak a nagyjából, mert a helyéből elmozdítani nem akarták, nehogy a táviratilag értesített kiskörösi járásbírástól kiküldendő bizottság kifogást tegyen miatta.

Az őrmester azonban igen különösnek találta, hogy egy férfi, a ki egyetlen szurással vagy vágással végezhett volna áldozatával, össze-vissza szurkálta azt. De az előadottakat se hagyhatta figyelmen kívül, mert a gyanusítottat és életmódját ismerte; és mert a fentebb említett tanuk olyan határozottan megmaradtak állításaik mellett, hogy azt, legalább egyelőre, nyilvánosan kétségbevonni annál kevésbé lehetett, mert napokon át látták az embert, felismerésében tehát nem tévedhettek.

Ezek alapján tehát, a hulla érintetlenül hagyása iránti gondoskodás után, a gyanusított és társa felkeresésére indult a járőr. S miután azok aznap is több közeli tanyában megfordultak, csakhamar nyomra akadtak és fel is találták őket.

Az őrmester ott nyomban tudomásukra hozta, hogy mivel vannak gyanusítva. Ezek tagadták a cselekmény elkövetését. Azt azonban minden habozás nélkül beismerték, hogy aznap több közeli tanyán, köztük a Turiékén is megfordultak, utóbbin azért, hogy valami ennivalót vegyen épen a gyanusított, de mert a gyerekek, a kik szerinte még akkor mind otthon voltak, nem tudtak semmit adni, azonnal távozott is onnan, még pedig sietve, hogy társát, a ki addig tova haladt, utólréhesse. Azt azonban mind a ketten határozottan tagadták, hogy az erdőtől, a mely irányba tényleg mentek, egyikük is visszatért volna a Turiék lakásához akár rablási, akár más szándékkal. Alibijüket pedig ügyszólván minden perczeire készek voltak bizonyítani.

E részbeni, minden kertelés és habozástól mentes beismerésre kissé megbökkent az őrmester, mert mindjárt belátta, hogy ha ezek egyike volt a tettes, nagyon nehéz lesz rájuk bizonyítani a tettességet; ha pedig más volt, úgy ezekkel csak haszontalanul pazarolja el az idejét. De mégse bocsátotta el őket, hanem őrizetbe véve, elkísérte a helyszínére a tanukkal való szembeállítás végett, másrészt azért is, hátha a hulla láttára megtörik valamelyik s beismerő vallomást tesz.

Ilyen bonyolult esetekben sohase tudhatja a nyomozó csendőr előre, hogy mily mellékes körülmény biztosíthat sikert, tehát óvatosnak és előrelátónak kell lennie.

A tanukkal való szembeállítás azonban legkisebb eredményre sem vezetett, mert a két ember, hiába ismertek rá a tanuk, csak megmaradt ama előbbi állítása mellett, hogy az erdőtől egyikük sem jött vissza. — És nem volt semmi hatása a hulla megtekintésének sem. — Az alibi bizonyítás pedig épen javukra szolgált, mert mindenki, a kinél csak megfordultak, kétségtelenül igazolta ott tarozkodásuk idejét, s ez teljesen összevágott az ő előadásukkal.

Ez alapon tehát, augusztus 23-án délután, mikor a vizsgálóbíró és az orvosok a helyszínére érkezve, a hulla vizsgálatot megtartották s annak folyományaként kijelentették, hogy kéjgyilkosság esete nem forog fenn és hogy a gyereken talált 17 szurás közül csupán az az egy volt halálos, a melyik a gége és légcső átmetésésekor a nyakütőereket is, de a legnagyobb valószínűség szerint véletlenül, megsértette, a többi pedig alig hatolt egy cm-nyire az arczba, fejbe és a mellrészekbe, el kellett bocsátani a két gyanusítottat, mert a vizsgálóbíró és az orvosok is abban a véleményben voltak, hogy a gyilkosság nem lehet felnőtt ember műve, inkább gyerek követhette el azt.

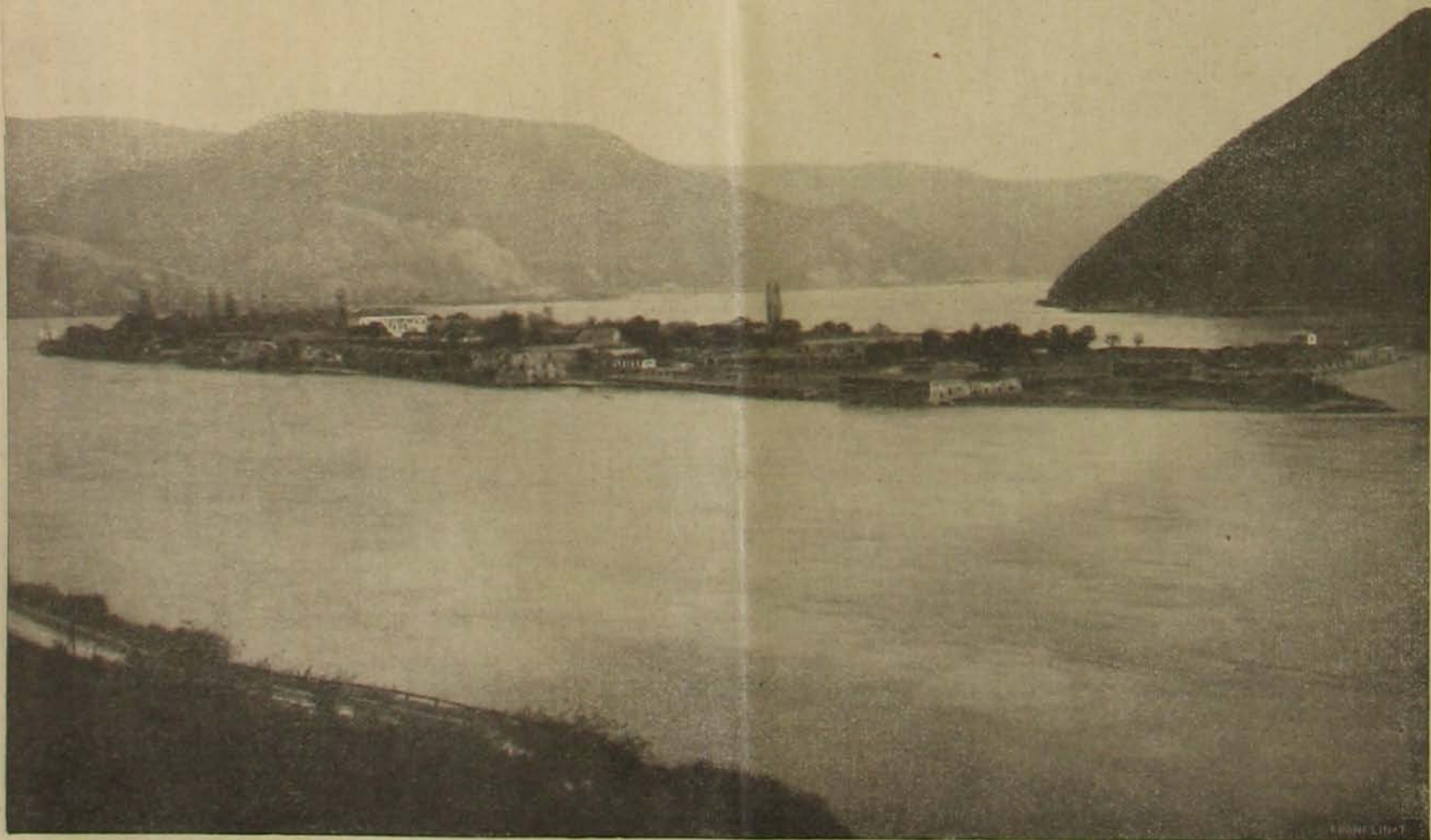
Az őrmester ennél fogva ebben az irányban kezdett kerdezősködni, de mert a szülők és mások is a tanuk állításainak befolyása alatt állva, csak az elbocsátott két embert tartották a gyilkosság elkövetőinek, nemcsak

GUMMI-óvszerek férfiak részére, a legbiztosabb francia gyártmányú különlegességek.

Tucatonként 4, 6, 8 és 10 korona.

3 darab próbarendelés 30 fillér levélbélyeg ellenében is, s egyéb szükségleti cikkekről tessék árjegyzéket kérni.

Kapható SZÉNÁSI D.-nél
Budapest, IV., Sütő-utca 6.

Ada Kale.

hogy nem tudtak, de nem is akartak más irányban felvilágosítást adni, hanem esőkönyösen ragaszkodtak előbbeni veledelésükhöz.

Annyit azonban mégis kivethetett belőlük Borzai őrmester, hogy a szomszédos Kótiékkal holmi baromfi és malacz kártétel miatt haragban vannak Turiek s hogy a meggyilkolt Imre gyerek többször bosszantotta a 15 éves Kóti Imrét, mikor az a megye közeleiben őrizte sertéseiket, gunyos szavakat kiabált hozzá, ha pedig amaz megriasztotta, a tanya felé menekülve, az alfelet mutogatta neki. Ez azonban úgy a szülők, mint a kikérdezettek szerint, olyan jelentéktelen gyerekcsíny, a melyből Isten ellen való véték volna a gyilkosságban való tettességre következtetni. És egyidejűleg meg is mutatták, csak úgy távolról, Kóti Imrét, aki akkor is a malaczokat téregette és bizony az, a korához képest nagyon is fejletlen gyerek volt.

A gyerek láttára azonban eszébe jutott Borzai őrmesternek, hogy már akkor látta ezt a gyereket, mikor az előbbi két gyanúsítottat alibijük bizonyíttatása végett ide-oda kísérgette. S már akkor is feltűnt neki, hogy a gyerek, a ki épen ételt vitt valahová, a mint meglátta őket, már messziről bekerült a kukoriczásba s ngyanígy tett, mikor visszatérőben is vele találkozta, a mikor is nem a rendes uton, hanem a kukoriczák közt bujkálva ment haza lakásukra. Akkor nem tulajdonított ennek az őrmester semmi különös jelentőséget, mert a korához képest fejletlen gyerekről könnyen feltételezhette, hogy az eset hatása alatt, vagy tőlük, vagy a gyanúsítottaktól fél.

Mintbogy azonban az addigi nyomozás más alaposabb nyomra nem vezetett, ebbe kapaszkodott bele az őrmester és két tanyai ember kíséretében átment a Kótiék lakására a fiút közelebről megtekinteni.

A szobában csak egy beteg nőt, a fiu anyját találták, aki pár héttel előbb szenvedett mennyköcsapús következtében úgyszólván magával is tebetetlen beteg volt. Kérdésükre, hogy hol a fia, azt felelte, hogy a liáz tulsó végénél krumplit főz a malaczoknak. A járőr óvatosan, nehogy a gyereket elriaszssa, a ház jelzett végéhez ment s véletlenül épen azon lepte meg, a mint az a bicska pengéjét homokkal surolta. A járőr láttára felugrott és el akart szaladni, de az őrmester galléron ragadva, visszatartotta és kivette kezéből a bicskát.

Eközben feltűnt az őrmesternek, hogy a fiu ingének az elajén és két ujjin a könyökig kisebb-nagyobb sötét foltok vannak s közelebről megvizsgálva úgy találta, hogy a foltokra felül apró, homokszerű krumplimorzsa van ragadva. Kikérdezés közben az anya oda magyarázta a foltokat, hogy a gyereken már két hetes a fehérmű, azért szennyeződött be annyira, míg a fiu odamódosította anyja bemonlását, hogy a krumplimorzsa pedig krumplifőzés és törés közben ragadt az ing jelzett részeire.

Az őrmester és két bizalmi egyén alaposabban megnevezven az inget, kétségbe vonták az előbb mondottakat, de hogy jobban meggyőzzék magokat és az anyát is, hideg vízben kiáztatták az inget, lekaparták róla a krumplimorzst, a mikor is már határozottabban ki lehetett venni, hogy a batározottabb alakot nyert foltok nem a napi foglalkozástól eredő szennytól, hanem inkább bevérződéstől keletkezettek. Ezt tudták is az anyával a fiu jelenlétében s ugyanakkor közölték vele abbéli gyanúját is, hogy Turi Imrét az ő fia szurbatta agyon valószínűleg veszekedés közben.

Az anya természetesen erről mitse tudhatott, mert a fiu nappali foglalkozását betegségénél fogva nem ellenőrizhette, a fiu pedig tagadott mindent. De mikor a tőle elvett bicska fanyelének kör- és hosszrovátkái közül kikapart könnyen felismerhető véres piszkot neki megmutatták s egyenesen ráfogták, hogy mégis csak ő ölte meg Turi Imrét, megtört a gyerek és beismerte, hogy csakugyan ő követte el a cselekményt, még pedig azért, mert testvérei távozta után, mint máskor is szokta, csufolni kezdte őt a gyerek, mire ő üldözőbe vette, s hogy nem volt otthon senki, bezavarta egészen a lakásukba és ott a feletti haragjában, hogy a gyerek védekezés közben őt lábszáron rugta, előkapta bicskáját és összeszurkálta. Mikor pedig látta, hogy nem mozdul, felölelte a padkáról, a hol mozdulatlan maradt és a kanapéra fektette. Ingeujja és eleje akkor véreződött be oly nagy mértékben s hogy az anyja észre ne vehesse, főtt krumplival bekente a foltokat.

Így aztán három napi nyomozás alatt mégis kiderült a kis Turi Imre gyilkosa s a szülők csak akkor nyugodtak meg a járőr — szerintük az előbbiekkal szemben részrehajló — eljárásában, mikor Kóti Imre beismerő vallomásáról értesültek. Vigasztalódást azonban sem ebben, sem abban nem találtak, hogy a kalocsai kir. törvényszék két évi és hat havi fogházra, ennek elszenvedése után pedig javító nevelésre ítélte a kiskorú gyilkost.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Drágakő és babona.

A drágakő és babona egyformán szerepet játszottak az emberiség történetében. E babonák a drágakövek őshazájából, Keletről származnak; főleg a zsidóknál voltak elterjedve; tőlük kerültek az arabokhoz, azoktól pedig Európába. A babona megölője, pusztítója a tudás, a felvilágosodottság, s ezek terjedtével veszendőbe indult a babona is. Mindamelllett egynéhány drágakőhöz fűzött babonás tulajdonság még mai napig is fennmaradt. Így például a mai modern francia asszony épúgy irtózik az opáltól, mint a mennyire bízott az ókori bormissza férfi az ametisztben. Lévéen a babona szerint az opálnak az a tulajdonsága, hogy az bő gyermekáldást hoz viselőjére, míg az ametiszt köldökre kötve

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KORÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

Az egykori Ada Kulé vár közútjai.

Török zászló Ada Kuléban.

Török iskolás gyermekek.

Az adakateri mecset tornya.

megóv a részegségtől. Jellemző, hogy a míg a régi korban többnyire valami gyógyító, óvó tulajdonsággal ruházta fel a babona az egyes drágaköveket (alig egy-két veszedelmes követ ismertek), addig manapság csak a rossz tulajdonságokat tartja fenn. Míg Keleten szent kőnek tartották az opált, mely szerencsét hoz viselőjére, addig Európában ellenkező véleményben, vannak róla; a babonások azt állítják, hogy könnyet, szerencsétlenséget okoz. A bő gyermekáldásra vonatkozó babona egyébként lebeteséges, hogy Keleten is megvan, de ott ezt szerencsének tartják, nem úgy, mint az egygyermek-rendszer hívei. Egy időben a szőke hajú szépségek kedvelték nagyon, azt vélvén, hogy ha opált viselnek nyakukon, hajuk szép színe nem változik meg. A gyöngyről manapság azt tartják, hogy könnyet jelent. Igaz, hogy az élelmesebb ékezesrészek úgy magyarázzák a «könnyet», hogy örömben könnyezik, ki a gyönggyel ékesített ékszert kapja. A régi jó időben pedig igen hasznos dolog volt a gyöngy. Így Kecskeméti W. Péter a következőket írja ötvös könyvében: Reszkető szemnek és szívnek igen jó és hasznos, a szemről fekete hályogot lehasít és az szemnek minden rütségét tisztítja, vér-folyás ellen is jónak írják, úgy mint a vérhas ellen is... fogát az embernek tisztítja.

Korálból készült karperecet igen sok kis gyermekben látni, és pedig azért adják rá, mert azt jelzi, ha a gyermek beteg: a koráll ekkor elhalaványodik, elsápad. Ez a babonás hit egyébként régi. Apátzai Tsere János írja Magyar Encyclopaediájában a korállról... a nyavalyás ember nyakába köttetvén, megsárgul. A vért köpöknek használ. Az ő pora jó a vesék és a hólyag arénájára is. Sőt a kórságosoknak is hasznosan adhatatik be. Kecskeméti is ajánlja szembetegségre... szemet is jó véllé tölteni, az olyanak, a kinek úgy tetszik, mi ha legyek repesnének az szeme előtt; reggel, ha megtörli a szemét véllé, hasznos. Majd álmatlanság ellen is javalja:... borban innya apróra törvén, álmat hoz a szemében, de az, ki gyakran issza, elszárasztja a lépét... Gyomorfájás, továbbá esővízben megiva giliszta ellen is ajánlják a régi tudósok. A szép, égezőkék türkiz, a keleti népek legkedvesebb kőve sem örvend manapság valami nagy keresletnek, állítólag szerencsétlenséget hoz viselőjére. Pedig a régiek sok jó s csodás tulajdonságát ismerték. Így Onomakritos görög tudós Kr. e. 500 évvel írt munkájában ajánlja szűrt vagy vágott sebre kitűnő gyógyító irkét a porrá zúzott türkizt, továbbá a pörlekedő házastársak között helyreállította a békességet, egyébként e jó tulajdonsága még napjainkban is megvan. A külső szerencsétlenségek ellen erősítette az ember szívét, de a gyenge beteges szemnek is jót tett. Sőt jósb tehetőségét is ismerték, mint régi írásokból olvashatjuk:... az jövődő veszedelmet megérzi, mikor valami szerencsétlenség akar rá következni, vagy megrepedez, hasadoz, avagy rútol megzöldül... Az órát is meg tudta mondani, mint azt Haller Gábor írta naplójában: Az óra bány legyen, mint kellessék egy gyűrűvel, melyben türkiz vagyon, megtudni, hallottam és meg is próbáltam. Egy üvegben egy kevés vizet kell tölteni, annakutána a gyűrűt egy bajszálra, avagy czérnaszálla felfüggeszteni és tartsa az ember az kezében az üvegben, de úgy, hogy a gyűrű ne érje az vizet és úgy tartsa egy kevéssé a kezét mozdítatlan és hogy mennyi az óra legyen, annyit üt az üveg oldalán a gyűrű.

Csodás tulajdonságait ismerték a gyémántnak, melyet akkor adamasnak neveztek. Onomakritos szerint, ki gyémántot viselt, megismerte ellenségeit, mert a kő elveszítette fényét, csillogását, mihelyt olyannal beszélt, ki rossz szándékkal viseltetett a gyűrű tulajdonosa iránt. Plinius ókori író Naturalis Historiae cz. munkájában írja, hogy felette erős kő, sem tűz, sem aczél meg nem fogja, de a kecsbek vére enyhíti erejét. Prágay hasonlóképp nyilatkozik az adamas-kőről, melynek... oly természeti vagyon, hogy ötlet semminemű vashból álló eszközzel el nem ronthatni, sem faraghatni, hanem az baknak mostan vett vérével melegen nedvesítették és úgy lágyul meg. Apátzai Tsere János meg épen olyan bak véret írja e czélra valónak, mely leöletése előtt bort ivott és petrezselymet evett.

Kecskeméti W. Péter ötvös könyvében a gyémánt hasznáról a következőket találjuk: Hogyha aranyban vagy ezüstben foglalod, dühösség ellen mérég és éjjeli rettegés ellen jónak mondják, ha az bal kezre és karodra kötöd, gonosz lélek háborgatása ellen jó; félelem és gonosz ördögi incselkedés ellen is igen jó. A régiek bite szerint a gyémánt ártatlan gyermek kezében varázserője volt: minden zárt ajtót, a kincses kamrák titkos bejáratait is kinyitotta. Manapság már nem fűződik általánosságban babona a gyémánthoz. De az egyes példányokhoz igen. Tudvalevő, hogy a nagyobb, bíres gyémántoknak egész történetük van. Így például a bíres kék gyémántnak átkos a hire: hogy tulajdonosára csak bajt, szerencsétlenséget hoz. Ha végig tekintünk történetén, megértjük a babonás hírnév keletkezését. A becses smaragdot mérgek ellenszerének ismerték. Apátzai szerint... az ő reszelési hulladékjában ha nyolcz árpaszemnyi italbán bevétetik, a bevött mérget kiüzi, a baj is a fejről lehullván... Kecskeméti könyvében olvassuk, «hogy hajkoppadás ellen is jónak dicsérik». A smaragd nagy ellensége a tisztátalan életnek, nem szenvedheti az egymással való ismeretségét, hanem ha akkor viseltetik elromol, mint Magyarország Béla nevű királya felől olvassuk, hogy midőn a dolognak idején ujjában volt volna, három részre hasadozott, írja Füsüs Királyoknak tüköre cz. munkájában. A smaragdot tartják most is a hűség kővének, mert a szerelmesek hűségét ellenőrzi. Ha a viselője hűtlen lesz kedveséhez, a kő elveszti szép üde színét, elhalaványodik. Hogy a smaragd bajt hoz a tulajdonosára, erről Amerikából hallottunk hírt. Hol egy hindu bálvány szemét vette meg egy gazdag műgyűjtő s azóta kísérti a hindu isten, valószínűleg valami fanatizált pap személyében. Mióta megvette a ritka szépségű és nagyságú követ, négy szer is betörték lakásába s bár a drágakő-gyűjteményét összehányták, túrták, semmit sem vittek el. A rendőrség eredménytelenül nyomozott, csak az utolsó betörés után, talált hindu eredetre valló faragott fagyöngyből következtetik, hogy a különös betörő valami hindu pap lehet, ki vissza akarja szerezni bálványistenének szemét. De ismerték egy jó tulajdonságát is, melynek a kincskeresők vették nagy hasznát. Ugyanis a smaragd mozog, ott, hol kincs van a földbe rejtve.

Kitűnő orvosságnak ismerték a lázas betegségek ellen a szafírt, mely a pestises kelevényeket is elmulasztotta. Skorpiómarást gyógyítja, valamint az orrvérzés csillapítására is ajánlják a régi írók s tudósok. Ha még megválnának napjainkban is a szafir csodás tulajdonságai, szélnek eresztetnék a tűzoltóságot, mivel kitűnően oltotta a tüzet — régen; a goromba, durva embereket

Valódi tajtékpipák, szipkák

valamint az összes dohányzó-eszközök legjobb minőségben és legolcsóbban kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegeden, Kárász-utca 6. — Alapítotott 1866-ban.

Csendőrség részére előnyös részfizetési kedvezmény! Kivánatra képes árjegyzőkönyvel valamint órszámok választékmal szolgálg.

Seréfeddin, Ada Kalé utolsó kormányzója.

szalonképessé lehetne tenni egy pillanat alatt, csak egy darabka szafírt kellene zsebükbe rejteni. A rendőrségnek is könnyebb volna a dolga, mert a szafir a régiek szerint elvesztette szép kék színét és sötétvörös lett, ha oly helyen jártak volna vele, hol gyilkosság történt.

A szép piros rubin szerencsekőnek tartották; a monda szerint • szép piros kövek oly anyának megkristályosodott könnyei, ki egyszerre vesztette el minden gyermekét. A rubin eloszlatta a bánatot, félelmet, de emellett kihúzta az ember testéből a szálkát, tövist, ha melegítve rákötötték. Magnus Albertus szerint még mindenféle perpatvar ellen is hasznos. A sokféle féreg, hernyó ellen is rubinnal védekezhetett annakidején a szőlő- és gyümölcstermelő. Nem volt szükség a sok permetezésre, szénkénegezésre; egyszerűen ledörzsölték rubinnal a szőlőtőkét, gyümölcsfát, s elpusztultak a férgek. Villámhárító helyett is lehetett használni, mert a mely ház négy sarkát rubinnal megérintették, abba nem ütött bele a menyő soha. Búfelejtő, vidámitó tulajdonsága miatt kedvelték a gránátot. Ivóedényhe tették, hort öntöttek rá s leitták róla. Ha egyszerre nem használt, újra felöntötték borral s ismét leitták. Ezt kellett mindaddig cselekedni, míg csak fel nem vidult, el nem felejtette búját-bajját az ember. Valószínű, bogyha valami jó bort öntöttek a gránátra, gyorsabban mutatkozott vidámitó hatása.

Valamikor ékkőnek, napjainkban azonban már csak optikai eszközök készítésére használt hegyi kristálynak is sok gyógyítóerőt tulajdonítottak a régiek. Porrá törve, savanyú borban megíva vérhas ellen volt jó hatású, de szoptatóasszonyok is előszeretettel használták, mert mint Kecskeméti írja könyvében, bő tejképződést okozott. E célra egyébként mézbe kevert pora is jó volt. De nemcsak gyógyítószereül, hanem amuletként is használták a drágaköveket. Minden hónapban más-más követ kellett bordan, s védve voltak a bajtól, véstől. De nem vesztettek hatásukból a kövek, ha mind a tizenkettőt egybefoglalva állandóan viselték is, mi szórakozott, feledékeny emberekre nézve kiválóan üdvös lehetett. Nem kevésbé voltak bahunáak a zsidók, a kinnél minden törzsnek meg volt a maga védő, szerencsekőve, melyet a törzsbeliek viseltek. Dan törzsbeli a jáczintot, Benjamin a jaspist, Lévi a smaragdot, Ruben a karneolt, Juda a rubint, József a baryllt, Isacher a szafírt, Simeon a topázt, Naftali az achatot, Gad az amethystet, Zebulon az onixot és Acher törzsbeli a krizolitot viselte amuletként. Ha

végigtekint az ember e sok jó tulajdonságon, szinte elszomorodik; sajnálja, hogy már napjainkban nincsenek meg, sajnálja, hogy nem él abban a boldog régi időben, mert bogy felviduljon, ma már hiába akasztana számarászórral bélelt kalcedont a nyakába, mert hisz az is elveszté bűvös vidító erejét a többi drágakővel együtt

KÉPEINKHEZ.

Adakaléi képek.

A közelmúlt napokban végérvényesen hazánk területéhez csatolt Ada-Kalé (magyarul: Szigetvár) sziget tulajdonképpen a törökhódítás előtt is magyar birtok volt és története szoros kapcsolatban van Orsova történetével, a mint bogy régi magyar neve is Új-Orsova volt.

Már I. Lipót magyar király nagy súlyt helyezett a sziget birtoklására, mert a ki e szigetet bírta, az uralkodott az Aldunán és megállithatta a hajóforgalmat annak nemesak a Magyarország felé eső, hanem a tulso ágán is. Hogy tehát a mindig várható török támadások ellen hathatósabban védhető legyen, Orsova város megerősítésekor Heister tábornok sánczczal vétette körül és erős bástyákkal láttatta el — az akkor még régi magyar nevével nevezett — Új-Orsova szigetet, de a török mégis elfoglalta és csak a pozsarovácsi békekötéskor került vissza a Habsburg-ház birtokába.

III. Károly magyar király ekkor már hathatósabban igyekezett gondoskodni Új-Orsova védelméről s a szerb parttal szemben két várat és egy őrtornyot építtetett s ez erődtést felesége tiszteletére Erzsébet-sáncznak nevezte el.

De csak három évig uralta ez az 1736-ban befejezett

A kormányzó pecsétje és aláírása.

Arany

taná sul szolgál mindonkinak, aki gyomorgöres, székreklodés, kóllika-sárgaság, gyomorégés, máj- és bélfájdalom, átvágytalanság eseteiben a **GYARMATI-féle UNIVERSAL BALZSAMOT**, kitűnő báziszort használja. — Szállítja: **GYARMATI EMIL** gyógyszerész, BAJA 121. szám. — 12 üveg ára bérmentve és csomagolással együtt 5 korona. Próbára 1 üveg 1 korona, ha a pénzt előre beküldi.

erődítés az Aldunát, 1739-ben Mohamed pasa, török nagyvezér megostromolta és be is vette a szigetet, amely pedig a pasa egykoru levele szerint: «a különféle mérnöki művészet és építési tudomány csodáival olyan volt, mint a víz színe felett álló tüzes talizmán, mint a feltörhetetlen lakat, mint a megoldhatatlan talány» és Nándorfejérvárral együtt mégis elfoglalta, mire örömmel írta meg Konstantinápolyba, hogy «Ada-Kalé vidéke is megtisztult a piszkos hitetlenektől».

Később, 1790-ben, II. József császár, személyesen vezetett ostrommal, visszavette a szigetet a töröktől, de 1791-ben a szisztovói békekötéskor megint csak a töröké lett és hirtokolta is egészen a török-orosz — úgyszólván második keleti — háboru végéig, a mikor is 1878. évi május 25-én, a san-stefánói békeszerződés 3-ik pontja szerint, magának Abdul Hamid török szultánnak kérelmére, hogy az oroszok követelésének megfelelően az adakaléi erődítéseket teljesen lerombolni ne kelljen, királyunk Ő Felsége védelme alá helyeztetett.

Ekkor félszázad vártüzérségünk és egy század gyalog-ságunk szállotta meg és vette őrizethe Ada-Kalét a bár név szerint egész mostanáig Törökországhoz tartozott s a mohamedán lakosság török bíráskodás alatt is állott, de a ezitadellát magyar őrség tartotta megszállva és csak két török katonát tűrtek meg a szigeten a török fenntartóság jelzésére.

Most aztán, hogy a balkáni négyesszövetség majdnem az egész Balkán-félszigetről kiszorította a törököt és ez a neki kijelölt határon innen eső összes birtokairól kénytelen volt lemondani, május 12-én véglegesen hazánkhoz csatoltuk a több mint harmincz év óta őrzött Ada-Kalét és Forontál megye orsovai járásába bekebeleztük.

Képeink egyikén magát a mintegy két négyszög kilométer területű szigetet, a többi képeken pedig a régi vár maradványait, a sziget utolsó török kormányzóját és az ottaniak életének egyes mozzanatait mutatjuk be olvasóinknak.

HIREK.

Kézikönyv az új nyugdíjtörvényről. A szerkesztésben megjelent a az új nyugdíjtörvényre vonatkozó kézikönyv szállítása kezdetét vette. A kézikönyv mind azoknak, kik az előfizetési díjat előző békületük, portomentesen lesz kézbesítve. Utánvét mellett csak olyan események küldetnek, melyek több könyvet tartalmaznak ahol a felmerülő porto kellőképen megoszlik. A többi előre ki nem fejezett rendelés után (1-2 példány kereszt-kötés alatt), csak a postai szállítási díja fizetendő s a kézikönyv árát kérem a könyvben elhelyezett s kellően számozott csekklap felhasználásánál a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank ezirere elküldeni, ahol az összeg folyószámlám javára elkönyvtetik. Szükségesnek tartottam ekként intézkedni, hogy rendeléimet az utánvét költségeitől (könyvönként 55 fill.) mentesítem. Töves könyveléssel elkerülése céljából kérem a csekklapokra a feladó nevét, az állomáshelyet és a pénzösszeget tisztán és könnyen olvashatóan rávezetni s a csekk szelvényét megőrizni. Minden egyes könyv fedőlapján rajta lesz a rendelő neve; ha tehát egyik vagy másik elő-

fizető időközben az őrsről áthelyeztetett volna, kérem a kézikönyvet új állomáshelyére irányítani, mert az újbóli elküldésből keletkező postai költséget nem viselem, mivel csak a rendelő állomásra való elküldését vállaltam el. **Hein György**, hadnagy-számvivő.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus alapja javára újabban a következő adományok folytak be: Szudarovich Béla hadnagytól, előléptetési gratulációk megváltása fejében Zernestről 3 K és Schlésinger Gyula fűrészyári igazgatótól Nagytopoljáról 4 K, mely adományokkal az alap vagyona 30,125 K 33 fillérre emelkedett.

Eljegyzés. Csikmadéfalvi Zöld Iluskát Szmazsenka Ervin m. kir. csendőrfőhadnagy, 1913 május 11-én, Vingárdon eljegyezte.

Támadó cigányok. Temes vármegyében, a Cserép-alja és Hidegkut községek közötti utvonalon, május 19-én este kilenc órakor Oláh Péter csendőr és Juhász N. próbaesendőrből állott temesillési őrsbeli járőr egy cigánykaravánnal találkozott, mely a járórral szemben az igazolást megtagadta s azt ellenszegülés után meg is támadta. Járőr a támadó karaván ellen lőfegyvert használt és azok közül Tomicza Mária cigánynőt vállon löve súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesítette.

Bucsui virtuskodás. Szőlád somogy megyei községben, május 18-án megtartott bucsu alkalmával koresmai verekedés keletkezett. A megzavart rend helyreállítása céljából a helyszínen megjelent Pandur Ferenc és Kiss Balázs István csendőrökből állott karádi őrsbeli járőr felhívására a verekedők szét is oszlottak, csupán Bognár János parasztsuhancz duhajkodott tovább, ki a járőr ismételt felszólítása után Pandur csendőrhöz ugrott s annak kardját és fegyverét megragadta. Pandur csendőr a támadót egy lökéssel ellődította magától, ám az újból a csendőrnek ugrott és azt vállon ragadta. Ezen ismételt támadásra Bognár ellen a járőr mindkét tagja szuronyt használt és azt jobb könyökön és bal-csipőjén megszurva, súlyosan megsebesítette.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az élet titka. A párisi orvosi akadémián Pozzi egyetemi tanár érdekes felolvasást tartott Carrel amerikai orvos egyik legújabb csodás felfedezéséről. Dr. Carrel, a ki az élettani kutatások megkönnyítése céljából alapított newyorki Rocke-feller-intézetben dolgozik, évekig tartó kísérletezés után rájött, hogy az élő szervezetnek bizonyos sejtei, főként azok, a melyek az izom-szöveteket alkotják, épen úgy tenyészthetők, mint a mikrobák. Pozzi sebész-tanár, a ki állandóan figyelemmel kíséri Carrel munkálkodását s ennek alapján maga is kísérletezett ebben az irányban és az akadémia mostani ülésén bemutatta egy csirke-embrió szívének egy darabkáját, melyet három hónappal ezelőtt vágott ki az élő szervezetből és a mely nemcsak hogy élő szövet maradt, de még jelenlékenyen növekedett is. Sőt Pozzi arra is rájött, hogy öt hónap múlva kezd csak gyorsabbá válni a kimetszett testrészen a sejtek szaporodása, természetesen csak akkor, ha megfelelő anyagba vannak helyezve az élő szervezetből kivágott részek. Pozzi tanárnak vannak 14 hónapos izomszelvényei, a melyek még mindig élnek és növekednek. Carrel és Pozzi szerint kétégtelen, hogy azok a sejtek, a melyek az élő szervezet kötőszövetét alkotják, épen úgy tenyészthetők és akár a végtelenségig szaporíthatók, mint a mikrobák.

Az élet rejtelmes tüneményeit tehát nemcsak egész embereken, hanem a laboratóriumokban, az üvegesöbhe helyezett szövet-sejteken is tanulmányozhatják most már a tudósok és egyre közelebb juthainak a legnagyobb rejtelmeknek: az élet és halál titkának, az életet előmozdító és gátoló igazi okoknak fölfedezéséhez.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratos vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességgel fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyegzet ne küldjenek.

M. M. 1. Az állományparancsban foglaltak mérvadók. Ha azonban kérelmet nem úgy intézték el, a hogyan azt kérte, akkor a tévedés helyrehozataláért újból folyamodhatnak. 2. Miután anyakönyvi lapja dícsen a kezünkben, csak annyit mondhatunk, hogy szolgálati ideje akkor tekintendő megszakítottnak, ha a megszületés 30 nappal hosszabb időtartamu.

P. J. A megszakítás beszámítását felülvizsgáztatása alkalmával kérheti. Eredményre csak akkor van kilátás, ha a megszakítás nem az ön hibája folytán keletkezett és azt hitelesen be is tudja igazolni.

Sánta. Szolgálati ideje megszakítottak tekintendő. Egyébként fenti üzenet önnek is szól.

1888. B. Az igazi név után, pl. Nagy István, gunyveve Dudás.

H. P. 1883. Ez a kerületi parancsnokság belátására van bízva.

Görc. Sikerre nincs kilátás.

0000. 1. Ha a követelményeknek nem felelt meg, szakvizsgát sem tehet. 2—3. Szolgálati, illetőleg fegyelmi ügyek.

Szilágyiállásfalvai örs. 1. Beszámít. 2. A kiadott táblázatból kiolvashatja.

Nikita. 1. Az anya által a hadkiegészítő-parancsnokságnál. 2. Fegyelmi ügyekre nincs válaszuk.

K. őrmester. A pótszárnyparancsnokság megadja majd irásban is a szükséges felvilágosítást; mi okmányok hiányában nem mondhatunk véleményt. Nyugdíja minden esetre a felemelt zsold alapján illetékes.

1880. Nyelvez középosztály kell. De ettől eltökintve, koránál fogva nem fog törve sikerhez vezetni. Nyugdíját elveszti.

Pécskai örs. Az adólevonás jogos.

W. M. Ilyen állami iskola tudunkkal nem létezik.

Hajmál. 46. Huszonhárom.

1858. Június 12-től július 18-ig.

F. J. Nyugdíjasok számára sehol nincs olyan hely.

44. Mással nem kapható.

K. J. és T. J. sorjegyei nem nyertek.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

●kiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

a m. kir. V. számú csendőrkerületi parancsnokság állományába tartozó:

simonyi és varsányi Simonyi József és

Fuxhoffer Gyula századosok, kitünő és igen eredményes szolgálataikért.

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Ács Géza, VIII. számú csendőrkerületbeli járásörmester és Berkes József V. számú csendőrkerületbeli őrmester, hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt kifejtett eredményes tevékenységükért.

A m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Hegedüs György II., Plöchl János, Sostarics József, Gangler Ferencz őrsvezető ez. őrmesterek, Zaédeny Mihály, Szücs János II., Zsoldos Bálint őrsvezető ez. őrmesterek és Pápai Mihály II. csendőr ez. őrmester, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában nagy szorgalommal kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért és kifogástalan magaviseletükért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Nagy Ferencz I. járásörmester, Németh István VII. őrmester, Horváth András I. Nagy Péter, Baresi János, Eberhardt Sándor, Jóna Sándor, Tarsai Nándor, Böröczk József őrsvezető ez. őrmesterek, Kercza József, Kárpáti József I. lovascsendőr ez. őrmesterek, Szabó István és Nagy Károly csendőrök, Berecz György őrsvezető ez. őrmester, Rezner János, Péter József, Marton Ferencz és Németh József II. csendőrök, hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Országos házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzre való eladása.

Előlegesen befizetett kölcsönök törlesztésére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünknel, 0% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadólevonásával). 2. Oly takarékbetétek után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett időtartam alatt nem köti, 6 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadólevonásával).

Előlegesen nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidékra, mint zetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy elegendő zálogos biztosíték ellenében, jó nyereség kamattal mellett. Utólagos, intézkedések és chequék beszedését elhalasztjuk, igen mérsékelt költségek felszámításával.

Vesszünk és adunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Vitnyédy István törzsőrmester, irodai alkalmazásában hosszabb időn át általában kifejtett buzgó és szorgalmas tevékenységéért.

Lukács Lajos őrsvezető ez. őrmester, úgy a közbiztonsági szolgálat terén, mint irodai alkalmazásában hosszabb időn át kifejtett eredményes és szorgalmas tevékenységéért.

Előléptettek

1913 május hó 1-ével:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Szepessy Jenő és Ócsódi Gábor őrsvezető ez. őrmesterek, őrmesterekké;

Szentgyörgyi Albert, Bodócs Márton és Vizi György csendőr ez. őrmesterek, őrsvezető ez. őrmesterekké; továbbá

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Ádám Miklós, Szilágyi Márton, Szücs György, Tihanyi Imre, Kovács István és Kis P. Károly őrsvezető ez. őrmesterek, őrmesterekké;

Mátyás Albert, Normák János, Horváth Antal II., Árgyelán Demeter, Szél Károly, Kormos István, Bandli József, Nyíri Lajos és Péterfi Lajos csendőr ez. őrmesterek, őrsvezető ez. őrmesterekké.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattott:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Árus József járásőrmester, 1913 április 27-én.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Niekreisz Károly csendőr ez. őrmester, 1913 április 23-án, Timár József csendőr 1913 május 15-én;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Szoó István őrsvezető ez. őrmester, 1913 apr. 15-én,
Tompai Imre őrsvezető ez. őrmester, 1913 április 17-én; végül

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Kiss János csendőr ez. őrmester, 1913 április 20-án.

Járőrvezetői jelvényvel elláttattak:

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Prigye János, Maksai Dénes, Szabó Mózes, Ocheán Ambrus és Kardalus Dénes csendőrök.

Névváltoztatás.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Purman István próbacsendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1913. évi 53,036/VI—a. számú engedélye alapján vezetéknevét „Perlaki”-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Perényi Zsigmond őrsvezető ez. őrmester, Franz Máriaival, 1913 április 30-án, Stajerlakaninán.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Szele György csendőr, Achel Irén Annával, 1913 május 4-én, Jászberényben.

Zsolnai Mihály csendőr ez. őrmester, Törtei Máriaival, 1913 május 3-án, Szabadkán.

Halász Sándor csendőr ez. őrmester, Hegyi Donával, 1913 május 10-én, Orosházán.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Mózes Albert csendőr ez. őrmester, Apró Rozáliával, 1913 március 24-én, Szőkefalván.

Bándi Dénes őrsvezető ez. őrmester, Szakács Ágnessel, 1913 április 20-án, Zalánban.

Deák Vazul csendőr, Tampa Máriaival, 1913 április 25-én, Hidvégen.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
S. Nagy László őrsvezető ez. őrmester, Cséke Flóraival, 1913 február 26-án, Jánkon.

Csendőrségi kalapborítók

á 1 kor. 50 fill.

Íróasztalra dobozok á 6 kor.

Íróasztalra rekesz-fedőlapok

60 és 80 fillér.

Mindezeket előírás szerinti méretek szerinti és előírásnak megfelelő kék préselt papírossal bevonna — ajánl

Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, Brassó.

Hűsz koronán felüli megrendelések portómentesek.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Nyári szürke keztyűk és felszerelési tárgyak állandóan kaphatók.

Cs. 7. Szemleutasítás szerinti összes nyomtatványok és könyvek raktárunkon kaphatók.

Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.-
csendőrségi hiva-
taltos nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1913. 23. szám.

Budapest, június 8.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadó
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona
Félévre - - - - 6 korona
Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Az ujságolvasásról.

Irtja: Pajtás.

Gondolkoztam, elmélkedtem az ujságolvasáson s most hogy írok róla, ki akarom fejteni azt, hogy az ujságolvasásnak csendőri, helyesebben mondva közbiztonsági szempontból is jelentősége van. Szóval érdemes ujságot olvasni nemcsak azért, mert az ujságolvasással tájékozást szerzünk a napi eseményekről s látókörünket tágítva újabb és újabb ismeretekkel gyarapítjuk elménk tárházát; hanem azért is, mert az ujságból sokszor olyan dolgokat is olvashatunk, a melyeket ha fel tudunk helyesen használni; a közbiztonsági szolgálat terén is érvényesíthetjük az abban olvasottakat.

Ujság jár minden őrsre, olvassák is bizonyára sokan csendőreink közül, de vannak olyanok is, a kik csak a leglényegtelenebb részeket olvassák el s azt is felületesen, inkább időtöltésként böngészve, mint azzal a czéllal, hogy valami hasznos tudnivalót is szerezzenek belőle. Aztán nem akarok gyanusítani senkit, de feltételezem, hogy a fiatal bajtársak között sok van olyan, a ki nem is tudja, hogy mi mindent lehet az ujságból olvasva tanulni, s így ha nem is új dolgokat, de olvasásra talán érdemes cikket írok, ha egyet-mást az ujságolvasásról elbeszélék, okulására a tanulni, haladni akaróknak.

Először egy, a közbiztonsági szolgálatra érdekes mozzanatot fogok megvilágítani, s ha azzal végeztem, beszélhetünk majd az ujságolvasásról általában.

Megtörtént, hogy a fővárosban egy vidéki illetőségű egyén rablógyilkosságot követett el s mielőtt elfogták volna, a fővárosból elmenekülve falujában két napig tartózkodott, a nélkül, hogy honlétéről a faluban állomásozó csendőrség tudott volna. A lapok tele voltak a bűntény leírásával, a tettes neve is jelezve volt, fejére díj volt kitűzve, s mégis utóbb csak a véletlen juttatta az igazságszolgáltatás kezére a bűnt.

Ez a tényállás. És most gondolkozzunk azon, hogy az őrsökre miért jár az ujság, ha azt figyelmesen nem olvassa át senki és az olvasottakból nem tud a saját és hivatala, szolgálata előnyére hasznot húzni?

Mert miként kellett volna ennek az üsetnek bekapcsolódnia az őrs közbiztonsági ügykörébe úgy, hogy az ujságolvasásból a szolgálat ellátására előny háramolhassék?

Én úgy gondolom, hogy a mint az őrsön a lapot elolvassák s az abban előforduló bűncselekményekkel a leírások után foglalkoznak, s vitatkozva találgatják, hogy mint kellene nyomozni abban, ki lehet a tettes stb.; azon módon olyan eseteknél is, a hol a szökésben levő tettes neve is jelezve van; gondolkozni fognak azon, vajjon a tettes nem-e az őrskörlet valamelyik községéből való, nincs-e valami érdek, érzelmi vagy rokoni kötelék folytán a körletben lakó egyénnel összeköttetésben? Igaz, hogy erről csak úgy beszélhetünk, ha tudjuk is, hogy körletünkben kik a büntetett előéletű egyének. És ne csak úgy felületesen törődjünk ezzel a büntetett előéletűek megismerésével, hanem a helyi és személyi ismeretek megszerzési vágyának teljes komolyságával. Tudom azt, hogy az őrsön nyilvántartják a körletben lakó közártalmu, rendőri felügyelet alatt álló, gyanus stb. egyéneket, de azokat az egyéneket, a kik a körletben nem laknak már, ellenben odaváló illetőségűek, rokoni, baráti, vagy egyéb más okok folytán érdekszálak kötik a körletben lakó egyik vagy másik emberhez, vagy családhoz; csak akkor veszik előjegyzésbe, ha a nyomozott egyének jegyzékébe kell bevezetni, mint ismeretlen helyen tartózkodó, szökésben levő bűnt. És ez a nyilvántartás is illuzórius sok helyen, mert ugyancsak az ujságolvasásra támaszkodik: lévén az ilyen nyomozott egyének körözése a Rendőri Közlönyökben tárgyalva s abból figyelmes olvasás után kijegyezve. Már pedig ha egyedülön vesszük az ilyen aprónak tetsző, de lényegében jelentékeny esetekkel való foglalkozást, akkor tényleg elhibető, hogy sok csendőr sivárnak, unalmasnak látja foglalkozását, nem tud mit csinálni idejével, szolgálatban is, azonkívül is nincs oly foglalkozása, a mit érdeklődéssel, kedvvel végezhetne. Így történhetik meg aztán, hogy a csendőrség állomáshelyén az idegenben bűntényt elkövetett gonosztevő szabadon járhat-kelhet, nem törődik vele senki, nincs kitől tartania: legkevésbé a csendőröktől.

A preventív, megelőző szolgálat követelményeinek, a mi a csendőrnek mindennapi teendője s a mi a szolgálati utasítás 27. §. 1. pontjában úgy van megszövegezve, hogy: „büntetendő cselekményekről tudomást szerezni, mindennemű bűncselekmény elkövetőit kipihatólni stb.” csak úgy tud megfelelni valaki, ha a helyi és személyi ismereteit minél szélesebb alapon szerzi meg. Ha szolgálatközben, vagy azon kívül községi

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan olcsó áron, legjobb gyártású, szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszeresek javítása, vétele és becsereje. — Árjegyzék minden hangszerrel külön kéri.

előjárásági tagoktól, lelkészekről, tanítóktól, vagy bármilyen szavabihető embertől beszéd közben megtudja, hogy ki van falubeli büntetett előéletű, vagy gyanús viselkedésű ember idegen helyen, közeli városban, ipartelepen, fővárosban, külföldön, Amerikában stb. Az ilyesmit könnyen meg lehet tudni, mert kis helyeken az emberek egymás dolgait, baját ismerik.

Ezeket az információkat ha nyilvántartja, feljegyzi s időközönként kiegészíti, ha figyelemmel kíséri az újsághireket, a melyek egy-egy bűncselekmény leírását tárgyalják, sokszor fog alkalma nyílni leleményességének, csendőri rátermettségének bebizonyításával, a bűncselekmény felderítésében, a tettes, vagy részes kézrekerítésében a közbiztonságnak fontos szolgálatokat végezhetni. Az elmondott esetről is, ha az őrs nyilvántartotta volna, hogy X. vagy Y. körletbeli büntetett előéletű legény a fővárosba szegődött el szolgálatba, a másik, vagy a harmadik pedig a tizedik, vagy a huszadik megyébe; akkor újságot olvasás közben, a mint a fővárosban vagy valamelyik kérdéses megyében előfordult bűncselekményekről birt talál, rögtön előveszi jegyzékeit és kutat, vajjon nem-e az ő örskörletbeli valamelyik kivándorolt a hírbejt ember. Ha azután azt venné ki a hírekből, hogy körletbeli emberről van szó, azonnal utána nézne, hogy nem-e rejtőzkedik otthon; esetleg a bűncselekményt megelőzőleg nem tartózkodott-e a körletben; szóval megtenne mindent, hogy büntetendő cselekményekről tudomást szerezzen és annak elkövetőit kipuhatólja. Ha az a bizonyos őrs személyi ismereteit ennyire részletesen megszerezte volna, akkor a már említett eset elő nem fordulhat; feltéve természetesen, hogy az újságot olvasással is okosan foglalkozik az őrs legénysége. — Így van hatása az újságot olvasásnak a közbiztonsági szolgálatra. De átvitt értelemben van még más jelentősége is annak, hogy az őrsön súlyt helyezünk az újságot olvasásra. Az újságban benne foglaltatik a kor szelleme, iránya, gondolkozásmódja, életfelfogása, erkölcsi nézete, stb. stb., szóval röviden minden, a miből az olvasó sokat meríthet tudásszomjának kielégítésére. Nehogy félreértsen valaki, nem azt mondom én ezzel, hogy az újság minden szava szentírás, a mit hiúni kell; sőt, az újság cikkei arra jők, hogy az önállóan gondolkozó ember azoknak alapján véleményét alkotson a napi és időszakos kérdésekről s hogy az abban foglalt gondolatok, eszmék segítségére legyenek bivatásszerű foglalkozásában úgy, mint magánéletében. A közbiztonság őre tájékozódhat az újságból, hogy minő bűncselekmények fordulnak elő leggyakrabban; hogy a mozgó, detektívregények minő hatással vannak a bűncselekmények kimódolására, keresztülvitele stb.

Most lássuk még, hogy mi mindenből áll egy újság (természetesen napilapot érve az újság alatt) s melyik részéből mit tanulhat a csendőr?

A lapnak első, vezető helyen nyomott cikke a vezércikk. Ez legtöbbször politikai kérdéseket tárgyal s mint ilyent a csendőr, a ki politikával nem foglalkozik, ne is igen olvasson, mert nincs haszna belőle. Néha vannak ugyan a vezető cikkben társadalmi, nemzetgazdasági, nevelésügyi stb. tárgyú közlemények, ezeket már elolvashatja, mert sok jót tanulhat belőlük. A vezércikk alatt van a tárcza rovata, a melyben elbeszélések, novellák, rövidebb regények vannak. Ezt ha nem ajánlanám is, ügyis elolvassa mindenkinek, mert szórakoztató, szépirodalmi dolgozatok, a mit kedvvel szoktak olvasgatni csendőreink. Rendesen könnyebb irálylyal írott munkák ezek, a melyek arra is jők, hogy belőlük fogalmazási, levelezési tudnivalókat szerezhet az ember. Tanulhat helyesírást, mondatszerkesztést, fogalmak, idegen szavak helyes értelmezését és alkalmazását, szóval sok mindent, a miből haszna lehet a tanulni vágyó csendőrnek.

Az újság tartalmának felét jóformán kitöltik a bel- és külpolitikai eseményekről, országgyűlésről, mostanában a háborúról, békéről, továbbá aktuális társadalmi néha katonai, aviatikai stb. tárgyakról szóló közlemények. Ezekben is találhat itt-ott magának való olvasmányt a csendőr: ellenben a táviratok, de különösen a napihírek között már sok olyan dolgot, a miből a hír érdekességén felül szolgálatára nézve is okulást meríthet. Így pl.: csendőrök fegyverhasználatából, rabló üldözésekből, nyomozásokból stb.

Az irodalmi, színházi és művészeti rovatokban már a téren a finomultabb érzékű altiszt fog magának való érdekes híreket találni, a melyeket aztán szolgálaton kívüli társalgás közben mint jó beszédanyagot felhasználhat.

A törvényszéki rovatban előforduló közlemények már minden csendőrt érdekelni fognak, mert fontosabb bűnügyek főtárgyalásának részletes leírását tartalmazzák s abból egy-egy törvényszakas (gyilkosság, rablás, csalás stb.) részletes megmagyarázását találja a figyelmes olvasó. Feljelentései készítésénél tanulságot szolgálhat egyik-másik esetről, hogy minő lényeges körülmények minősítik a hűntényt; mik lehetnek enyhítő és mik súlyosbító okok.

Az újságnak főbb rovataival a felsoroltakban végeztünk volna. Vannak ezenkívül még rovatok, de ezek csendőri szempontból már nem annyira lényegesek, ámátor még ezekben is fordulhatnak elő olyan dolgok, a mikről jó ha tud a csendőr. Ott van mindjárt a közgazdaság rovata, a miből ipari, kereskedelmi, gyárüzemi, mezőgazdasági híreket olvashat és tájékozódhat arról, hogy milyen az országban a vetés, a termés, milyen az ára egyik, másik cikknek, baromfinak, állatnak, s az ezekből olvasottak is alkalmasabbak társaságban a beszélgetésre, mint a politika. No meg ott van minden újságban a meteorológiai jelentések rovata, a

Ha fáj a feje ⁷ ne téovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájását elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

A berlini fejedelmi nász napjaitól. — Viktória Lujza hercegnő, a menyasszony és vőlegénye, Ernő Ágost camberlandi herceg.

miből a próbacsendőr is kihámozhatja, hogy milyen lesz az időjárás a szolgálatban János bá-nak, Mihály bá-nak hirt adhat, hogy az ujságban milyen időt jósolnak a tudósok.

Hogy bosszadalmas ne legyek, még csak a nagy és az apró hirdetésekről kívánok egyet-mást elmondani. A nagy hirdetésekről azt, hogy sok csendőr a rikító és feltűnő betűkkel nyomott hirdetésekkel olvasva, szokott minden feldicsért lomot megvásárolni. Hát ez nem előnye az ujságolvasásnak. De az már előnye, a mit egyik szemes őrsparancsnok a kihirdetések olvasása alapján tett. Feltűnt ugyanis egy batármenti őrsparancsnoknak, hogy a lapok apróhirdetései között egyik, a körletéhez tartozó közönségben postrestant jelzéssel valami ismeretlen egyén csodálatos gyógyfüveket és egyéb más hatásos szereket hirdet. Óratosán nyomozni kezdett a hirdetőt egy galicziai zsidó személyében leleplezte, a ki nemcsak csalásért, kuruzslásért, hanem még leánykereskedésért is törvény elé került. Íme így lehet az ujságolvasás révén még az apróhirdetések között is csendőrnek való esetet találni.

Azzal végzem, a mivel kezdtem, jó ha a csendőr ujságot olvas és figyelmesen olvas, mert hasznát veszi úgy szolgálatban, mint magánéletében.

A testnevelés fontossága.*

Irtta: Proszty Lóránd csendőrfőhadnagy.

Az embert a test és a lélek egyesülése teszi egészséssé és az egész ember úgy a testnek, mint a léleknek összehangzatos nevelése által teheti csak képessé magát arra, hogy földi rendeltetését méltóan töltsse be. Bizonyos, hogy a létért, a magunk és a hozzánk tartozók érdekében folytatott küzdelmeinkben nagy szükségünk van a lelkünk fejlettségére, épségére és üdeségére, de bizonyos az is, hogy az erős és egészséges testre épen olyan nagy a szükség, sőt azt mondhatom, hogy az emberi boldogulásnak, az egyéni érvényesülésnek egyik legfőbb feltétele az ép és az egészséges test.

A test nevelése és ápolása erény és szent kötelesség, annak elbanyagolása pedig bűn és könnyelműség.

„Ép testben ép lélek”, lehetetlen e bölcs mondást figyelmen kívül hagyni akkor, a mikor a testnevelés szükségességét és fontosságát fejtegetjük.

Ha jó a talaj, ha szilárd az anyag, akkor a reáemelt és vele készített épület tartóssága kétségtelen. Épen úgy mondhatjuk azt is, hogy ha egészséges az anyag: a test, ha egészséges a lélek, mely abban lakozik, akkor az egyén tökéletesedésének mi sem áll útjában.

Ma az a helyes nézet uralja az egész világot, hogy az embereknek a testedzésre kiváló gondot kell fordítaniok a ha gondot fordítunk arra, hogy fejlesszük az

értelmünket, tudásunkat és egyéb szellemi tehetségeinket, hogy műveljük az eszünket és nemesítsük a szívünket, akkor kétszeres gondot kell fordítanunk arra, hogy fejlesszük és erősítsük testünk egészségét és épségét és tegyük azt erőssé, izmossá és ellentállóvá.

Nem szabad soha szem elől tévesztenünk e szabályt!

Az elkényeztetett, az elpuhult, a gyöngö, a beteges, a vézna test, a mely minden erősebb munkára képtelen, nagy veszedelme a léleknek, erőtlenné, gyávánvá és lehetlenné teszi azt.

Vizsgáljuk e tényt közelebbről. Főszabály, hogy mindennek éltető eleme a munka, vagyis miként az egyes szerveknek, úgy az egész szervezetnek életeleme, hogy munkát fejtessen ki. Munka teszi a szervezet természetét, életét és jóérzését. Munka által jut az egyes szerveinkhez több vér, frissül, élénkül a vérkeringés, gyarapodik az életerő és az életkedv, viszont a tunyaság, a dologkerülés, a test szándékos és könnyelmű kiméltése maga után vonja a test elpuhulását és elsatnyulását. A test törekenynyé válik. A törekeny test pedig meggyöngíti a lelket, megakasztja az esz és az értelem működését, kiszáritja az egészséges gondolatok és érzések kuforrásait, lenyűgzi a magasra törő lelket és értéktelenné teszi annak minden szépségét. Ezzel szemben a test nevelésének az a haszna, hogy gyarapítja erejét, növeli a szépségét, a testet rugékonnyá, izmossá és szívóssá teszi.

Az ember szépsége és férfiasága testi erejében és egészségében tükröződik vissza. Azért nem ajánlhatom eléggé az altisztek figyelmébe azt, hogy a testük nevelésével rendszeresen foglalkozzanak.

A testi nevelés alaptörvénye a gyakorlás és a használat. T. i. a testet állandó munkában kell tartani és nem elvonni attól.

Az ember életszükséglete a munka, az élete fenntartására szükséges eszközök pedig: mértékletes táplálása és tisztán tartása a testnek, a tiszta ruházat, a kellő mozgás és az arányos pihenés.

A testi erő rendszeres fejlesztését a sportok különböző fajtái segítik a legjobban elő. Ennek három főfaját különböztetjük meg, nevezetesen a játékot, az athletikát és a tornát. A játék az életkedvet, az ügyességet eredményezi, az athletika az erőt fejleszti, a torna pedig a test rugalmasságát és ellenálló képességét fokozza.

Az angol és az amerikai nép helyes örzékét és józan gondolkodását igazolja nagy lelkesültsége a sportok különböző válfaja iránt. Az e tőren elért fényesebb eredmények nemzeti esemény számba mennek és azokban a saját nemzetüknek testi erejét és férfiaságát látják megtörtésülve. Az iskolákban is súlyt helyeznek a testnevelésre, a testi erők fejlesztésére, a nélkül azonban, hogy ez a szellemiek rovására menne és ez egyik tényezője annak, a mi az amerikai és az angol népet olyan nagygyá, olyan hatalmasá tette.

* A csendőraltiszti szolgálat és magánélete című műből.

BUTOR

kézipóráért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

A berlini fejedelmi nász napjaiból. — Az angol király és a német császár.

Egészségügyi és szellemi tekintetéből az altiszteknek a rendszeres testedzést és a testi erő fokozatos fejlesztését ajánlom. Nem tévedek, midőn az a meggyőződés, hogy ez a kérdés elsősorban egészségi szempontból fontos, szükséges és kívánatos, mert a rendszeres testgyakorlás mellett legalább 70%-al lesz erősebb a test és főleg annak ellentálló képessége a testi bajok és betegségekkel szemben és megszünteti azt a — különösen a mi fiatalabb koru embereinknél jelentkező — kóros tüneteket, a korai vénültséget, a potyhüdséget, az erőtleniséget, az életuntagságot, az időelőtti kimerültséget, szóval életkedvet öntenek az emberbe, fejlesztik a test ruganyosságát, növelik annak szívósságát. Szellemi szempontokból is elsőrangú a testnevelés, mert a testi erővel arányosan fejlődnek a szellemi tehetségek és a helyes irányban haladó testedzés növeli a szellemi készséget, a szellemi frissiséget, fejlesztí azonkívül a lelki és az erkölcsi erőket.

A test nevelése *katonai szempontból* különösen elsőrangú fontossága. Ennek nagy jelentősége bővebb magyarázatra nem szorul. Őrjársi az ereje, nagy a fölénye annak a katonai csapatnak, melynek minden egyes tagja a rendszeres és a folytonos gyakorlás által edzett és erősített testtel, akaraterevével és önbizalommal a legnagyobb akadályok leküzdésére is képes.

A testi nevelésnek a mellett, hogy a test minden egyes tagját és izmát egyaránt és egyenlően fejlesztí és edzi, *jellemképző és erkölcsnevelő* hatása is van, mert önmérsékletre, akaratunk feletti uralomra, bátorságra, lélekjelenlétre, nyugodtságra és önbizalomra szoktatja az embert.

A testnevelés és különösen a sportolás *szolgálati szempontból* is fontos, mert a test általános ügyességére és rugékonyságára a csendőröknek nagy szüksége van. Bölcösen teszi tehát minden altiszt, ha szabad idejének egy részét sportolással, testgyakorlással és testedzéssel tölti. Már az egészségre nézve is rendkívül fontos kötelesség ez. Birkózás, uszás, csukló- (fej-, láb-, kar-, törzs-) és szer- (ugrás, korlát, nyújtó) gyakorlatok, tornázás, kerékpározás, vívás, csolnakázás, korcsolyázás mindenütt üzhetők és olyan sportok, a melyek még jelentékeny anyagi áldozatra sem kerülnek.

Lovascsendőröknek szolgálaton kívül alkalmuk van arra, hogy — a ló megfelelő kimélete mellett — magukat a lovaglásban továbbképezzék és ezzel a — testet és lelket egyaránt felrisszító — nemes szórakozással magukat elfoglalják.

Mert a testnevelésnek még az az előnye is megvan, hogy elfoglalja vele magát az ember. Ha a feletti gondolkodunk, hogy mi a hasznosabb és egészségesebb, a mulatóhelyek, a kávéházak fojtó, romlott levegője, vagy a szabad levegőn való nemes foglalkozás a testünkkel, bizonyára ez utóbbi, józan és bölcös belátás fog győzedelmeskedni.

A *játékok* — különösen a gyermekkorban — tudjuk, hogy hatalmas előmozdítói az egészséges fejlődésnek és növésnek; elősegítik a táplálkozást és az anyagcserét, életkedvet és életörömet visznek a gyermek lelkébe, értelmet és akaraterevet öntenek annak zsendülő egyéniségébe. *Nevelő hatása* is van a játékoknak, főleg az együttes játékoknak, mert a társulás által kifejlődik a benső társulás, a *barátság érzete*, felkel a gyermekben a *lámadás és védelem utánzó ösztöne*; a vágy, hogy ellenfelét legyőzze, *találékonynyí és leleményessé* teszi; a siker, hogy az ő ügyessége és ereje diadalmaskodott, növeli *bizkeségét és önértékét*.

Az *athletika* nem más, mint *erő-verseny*, mely bár eredetileg görög, később római nemzeti vonás volt, de őseinknél is szokás volt. Közös versengés a kard- és ökölvívásban, a gerelyvetésben, a nyilazásban, a futásban, birkózásban és egyéb fegyverjátékokban, a húzogányforgatásban, a baltavetésben stb. Ezek nyilvános versenyek voltak, melyek végét és a győzteseket győzelmi torral ünnepelték. Ezek a versenyek a szervezet erősítését, a nemes versenyre való kiállás pedig a *bátorságot* s az *önértelet* fejlesztették.

A *torna* annyiban különbözik az előbbtől, mert azt megelőzi, nevezetesen ez inkább *erőgyakorlat*, melyre a természeti hajlam készíteti az embert. A magyar nemzetet multja és hagyományai is a testgyakorlatra utalják, *lovagias gondolkodású és érteletét ápollát és fenntartották*. Ebben már az ifjak és felnőttek is gyakorolják magukat, mert a szórakozáson felül felrisszítik a szellemet és a testet is.

Úgy a játék, mint az athletika és a torna lényegesen növelik az öntevékenységet, foglalkoztatják az értelmet, behatóvá teszik a felfogást, szabályozzák a gondolkodás, az akarás és az érzésmódot, fejlesztik az ítélőerőt és ítélőképességet, a bátorságot, a kötelességtudást és fogyelemérzetet, művelik a szellemet, képzik az erkölcsöt és a jellemet.

Ha mindezeket latba vesszük, kétségtelenné válik, hogy a testnevelés különösen nálunk, katonailag szervezett testületünkönél — melynek minden egyes tagjánál elsőrangú követelmény az ép test és egészséges lélek — nagy fontossággal bír.

Minden előjárónak különös gondja legyen tehát arra, hogy behatóan és örömmel foglalkozzék az alárendeltok testi nevelésével; ne szavakkal, hanem *tettekkel* járjanak elő *jópéldaadással* és *találjanak győnyörűségeket az elért eredményekben*.

Komolyan kell fogni a test nevelésével való foglalkozást és nem szabad azt elhanyagolni; fel kell költetni az alárendeltok érdeklődését, figyelmét e nemes dologra, mely nem csupán szórakozást, de örömet is nyújt.

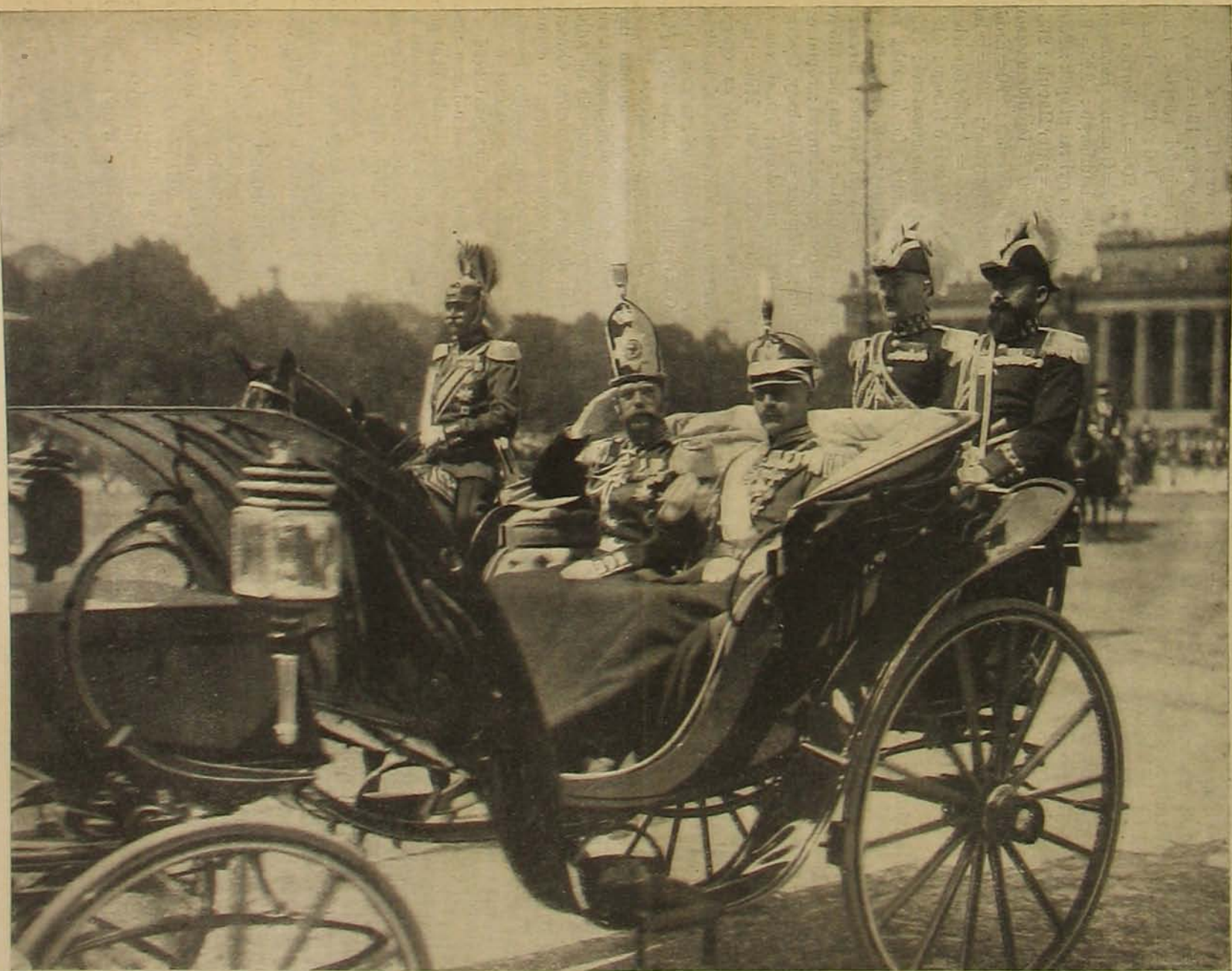
Még a szabadban való játékot sem kell kiesínynelni. Nem kell azt hinni, hogy az csak a gyermeknek való mulatság, mert, hogy csak egyet omlítsak, a művelt

POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és kötszer gyárossal
telep: Bpest, VII., Erzsébet-körút 50.

legintézetesebben beszerzhető összes betegápolási tárgyak, kötszerek, fecskendők, m. kir. szab. Polgár-féle sórelkötők, gummiharisnyák, óngyász franczia óvszerek, különlegességek, stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve csak megadáandó, mily tárgy szükségeseltetik.

Ezen hirdetés beklődése esetén 10% árkedvezmény a Csendőrség. Lapok olvasóinak.

A berlini fejedelmi nász napjaiból. — Az orosz czár és a német császár.

népek közül például az angoloknál nem csupán a gyermekek, hanem a felnőttek, sőt magasrangú államférfiak és miniszterek is játszanak kedvtelésből, bizonyos felnőtteknek való játékokat.

Szabályzataink elég teret nyitnak és engednek a testnevelésre, csak annak gyakorlata ne hanyagoltassék el. Tartassék az mindig olyan időben és olyan körülmények között, hogy abból hátrány senkire és semmire ne származzék. Az alárendeltekkel jól meg kell értetni a testnevelés fontosságát, súlyát és jelentőségét; ok- és észszerűen megszüntetni az e téren uralkodó közönyt és addig, míg nem késő, reátérni az orvosok és a tudósok által annyira szükségesnek tartott testnevelés meggyéjére.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A titkos írásokról.

II.

A titkos írás különböző módosulásokkal, egészen a legújabb korig fentartotta magát s manapság használt formáját sokféle kísérlet, tapogatózás, csalódás s egész a pápai udvarig vitt féltékenykedés előzték meg. Az utóbbira például szolgál a XVI. század vége felé felmerült eset. A spanyol korona birtokai Európán kívül jelentékeny partvidékre terjedtek ki s ezeknek minél szorosabb összeköttetésbe hozatala érdekében állott a kormány. Hogy ezen célját elérje, igénybe vette a titkos írásmódot is s a megfejthetőség kikerülése végett időnként módosította. VI. Henrik francia király a spanyol kormány néhány efféle sürgönyének birtokába jutott s azok megfejtését *Viete* hírneves matematikusra bízta. *Viete* megoldotta megbízatását és a jegyek változtatásának minden titkába behatolt. Franciaország már két évig vette hasznát eme fölfedezésnek, midőn a spanyol udvar annak nyomára jutott s a francia kormányt azzal vádolta, hogy politikai titok megfejthetése céljából varázslókat tart zsoldjában. *Viete* törvényes vizsgálat alá vonását követelte s panaszát egész a pápai udvarig vitte. Akkor a bűbajosok és varázslók ellen emelt vádak nagyon komoly következményeket szoktak maguk után vonni s *Viete* is bizonyára bajba kerül, ha oly hatalmas úr nem áll mellette, mint a francia király.

A diplomáciai világban legáltalánosabban használt titkos írás az, hogy minden betűt bizonyos szavak és a tulajdonneveket különféle számok jelölik, sőt hogy a megfejtés annál nehezebb legyen, ugyanazon betű vagy szó jelölésére több különböző szám van használatban. A diplomáciai ügyvivő vagy követ két ily táblázatos rovatot kap; az egyik magában foglalja az egyes betűket, szavakat és a nevezetesebb politikai személyek neveit, — s a másik a számokat és jegyeket, melyekkel a betűket, szavakat és a neveket meg kell jelölni.

A *Wesselényi-féle* összeesküvésbe avatottak az egyes be úkre kétféle számjegyeket használtak és azokat ovatosság tekintetéből főlváltva alkalmazták: 24 és 40 annyit tett mint a; 41 és 26 = b; 27 és 42 = c; 43 és 28 = d; 29 és 44 = e; 45 és 30 = f; 31 és 46 = g; 47 és 32 = h; 33 és 48 = i; 49 és 34 = k; 35 és 50 = l; 51 és 36 = m; 37 és 52 = n; 53 és 38 = o; 38 és 54 = p; 55 és 40 = q;

41 és 56 = r; 57 és 42 = s; 43 és 58 = t; 59 és 44 = v; 45 és 60 = w; 61 és 46 = x; 47 és 62 = y; 63 és 48 = z. Ők is jelöltek számokkal tulajdonneveket: 120 = palatinus üdvözölt kegyelmes úrnok; 125 = palatinusné kegyelmes asszonyunk; 130 = érsek úr; 135 = Nádasdy úr; 140 = Zrinyi Péter úr; 146 = Forgács úr; 150 = cancellarius úr; 155 = camerae praefectus Zichy úr; 160 = Csáky Ferencz; 165 = Csáky István; 170 = győri püspök; 180 = gr. Pálfi Miklós; 185 = Eszterházy Pál; 190 = Draskovich Miklós; 195 = Szécsi Péter; 200 = Lobkovitz herceg; 205 = Gonzaga herceg; 210 = Gonzaga hercegné; 215 = Auersperg herceg; 220 = Lamberg; 225 = Rottal; 230 = Traun; 232 = Kolonica nyitrai püspök; 250 = Pater Miller; 555 = pater Vid; 260 = pater Hanula; 265 = Bory Mihály; 268 = Vitnyédy, 280 = fejedelemasszony Rákóczi Györgyné; 285 = Rákóczi Ferencz; 290 = Erdődi Erzsébet kisasszony; 300 = országgyűlés; 305 = palatinusság; 310 = locumtenentia; 316 = Apaffy fejedelem; 318 = Erdélyország; 415 = római császár ő felsége; 418 = az öregebb császárné; 420 = az ifjabb császárné; 425 = francia király; 428 = lengyel király stb. Továbbá voltak magokban ellenkező értelmet rejtő szavaik: pl. Porta = Huszt; török császár = Rédei Ferencz; fővezér = Rédei Ferenczné; mufti = predikátor; diványban ülő vezetők = porkolábok; Erdélyország = Hunyad; római császár = Illésházy Gábor; Lobkovicz = Illésházy György; Gonzaga herceg = Illésházy prókátora; budai vezér = egr püspök; bán úr = lipói vicispán stb. Mikor 1687-ben Karaffa királyi biztos elnöklete alatt az eperjesi mészárlás folyt, bizonyosan halálra volt az, kinek ajkáról a „vivat Petrus” szavakat hallották, mert a Petrus egyes betűinek eme titkos értelmet tulajdonították; • Princeps Emericus Thököly Regni Hungariae Salus.

A diplomáciai titkos írás használata azonban nagy figyelmet kíván, hogy a számjegyek alkalmazása a sürgönynek más, vagy éppen ellenkező értelmet ne adjon. Ily tévedés történt III. Frigyes brandenburgi választófejedelemmel, de a minek jó eredménye lett. Ő ugyanis a XVIII. század elején Poroszország királya szeretett volna lenni. E célját azonban csak a német császár beleegyezésével érthette el s ezért alkudozni kezdett a bécsi udvarral. A dolog azonban nagyon nehezen ment és a féltékenység lépten-nyomon újabb akadályokat gördített célja valószínűsítésének útjába. A bécsi porosz követ — Bartholdi — ezen ügyre vonatkozó tudósításait titkos írással közölte udvarával. A titkos írázhoz kulcsul szolgáló táblázaton a berlini osztrák követséghez tartozó s a politikai cselszövényekben nagy szerepet játszó Wolf Péter jezsuita neve is előfordult. A 24. szám a választófejedelem, a 110 a császárt s a 116 pedig Wolfot jelenté.

Egyszer Bartholdi azt írja Bécsből, hogy az ügy előmozdítására a 24 sajátkezüleg intézzen levelet a 110-hez. Berlinben azonban valószínűleg a 0-t a sürgönyben G-nak nézték s úgy értelmezték, hogy Wolf Péternek kell sajátkezüleg írni. III. Frigyes — bár a fejedelmi büszkeségét sértő dolgot különösnek találta — mégis csak alkalmazkodott hozzá s a jezsuitát hízog levélben kérte fel ügye támogatására. Wolfot meglepte a váratlan bizalom s megtiszteltetés. Megmozgatott minden követ; irt a császár gyóntatójának, a maga társasága római fejének — és az akadályok egymásután elhárultak; a brandenburgi választófejedelem pedig elnyerte a porosz királyi méltóságot.

Villamos és gőzörre berendezett gyár távalról nem képes olesón linom és jó hangszert szállítani, mint REMENYI MIHÁLY, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg Rományi legújabb képes kézikönyvét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről, Király-u. 58. Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olesón. — Minden hangszerrel külön-külön árjegyzék kérendő.

KÉPEINKHEZ

A berlini fejedelmi nász napjaiból.

A házasságkötés, két, egymást addig alig ismerő emberi lény önként és szeretetből való állandó egyesülése még a legszegényebb és legalsóbbrendű család körében is örömet, az ismerősök körében pedig általános érdeklődést kelt.

Mennyivel nagyobb az öröm és az érdeklődés ott, a hol, mint azt a jelen számunkban közölt képekkel illusztráljuk, egy, a népek milliói felett uralkodó fejedelem családjának egyik tagja köt házasságot, örömet szerezvén ez által nemcsak Felsőleges szüleinek és az azokkal közeli rokonságban levő fejedelmi családoknak, hanem magának az ország lakosságának is. Ez esetben a német nemzet részesült ebben a szerencsében, a melyről pedig köztudomású, hogy mindig élénk érdeklődéssel kísérte császári Ura családjában előforduló örvendetes eseményeket.

Három nagyhatalom uralkodóját, a népek számos milliói felett uralkodó császárokat és királyokat hozott össze a berlini fejedelmi nász s a nagybirű német nemzet hódolatteljes lelkesedéssel s a koronás főket megillető tisztelettel és vendégszeretettel fogadja Felsőleges urának fejedelmi vendégeit, megmutatván ezzel, hogy a trón örömeiből és boldogságából nemcsak részt kér, de a vendégszeretet követelte kötelezettségeinek is minden tekintetben és a vendégek magas állásához méltó módon igyekszik eleget tenni.

A hercegi pár esküvője mult hó 24-én volt és az egyházi szertartás a királyi kastély kápolnájában ment végbe. A kastélyhoz vezető utat ez alkalommal nagyszámu közönség lepte el, hogy a felvonuló uralkodó családot, a magas fejedelmi személyek és ünnepi vendégek ünnepi menetét megbámulja.

Abban, a perczen mikor jegyespár gyűrűt cserélt, a kastély kertjében felállított ágyútegek háromszor tizenkét lövést tettek, mire az egyházi ünnepély két karének elénekülésével véget érve, az egész kíséret visszavert a kastély nagytermében és más külön termekben is felterített asztalokhoz, a hol mintegy 1200 főnyi vendég vett részt az ünnepi disztrakción.

Itt említjük meg, hogy királyunk Ő Felsőleges, berlini nagykövete útján, gyönyörű diadémot küldött a menyasszony-hercegnőnek, a ki ezenfelül a többi fejedelmi családoktól, továbbá katonai és polgári testületektől. Berlin lakosságától több mint száz különféle, drága ajándékot kapott. De mindezek közt legszebb és legértékesebb volt az az ötvézer font sterlingre becsült briliáns tiara, a melyet György angol király ajándékozott.

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus alapja javára a mult hét folyamán a következő adományok folytak be, n. m. Piebler Pál tanártól, Överbátszról 4 K 90 f., Horváth Endre a magyar helyesírás stb. szerkesztőjétől, Budapestről 7 K, Konrád Kálmán kereskedőtől, Budapestről 3 K és Szőke István őrmestertől, olóléptetése alkalmából Bátaszékről 5 K. Ezen adományokkal az alap vagyona 30145 K 23 fillérre emelkedett.

Fegyveres rablók garázdálkodása. A barczarozsnyói őrskörletben (Brassó megye) a Nagyvidombák-patak völgyében, május 28-án, délután fél öt óra tájban, Stenilla lélek

barczarozsnyói lakos, gróf Károlyi Gyula vadőret. hat. az eddigi megállapítások szerint. Töröcsvár vidéki fegyveres rabló megtámadta. hátsákját, vadászfegyverét és tölteit elrabolta s menekülése közben háromszor utána lőtt. Május 29-én éjjel pedig a predeáli határhoz tartozó «Vladutin» havason lakó Potnár János kárára szintén fegyveres rablók, betöréssel lopást követtek el. A rablók nyomozása céljából felriasztott predeáli, töröcsvári, felsőtöröcsvári, sirnai, zernesti és rozsnyói őrsök legénysége járőröké alakulva, a rablók nyomozására indult. Nyomozás közben május 30-án Izsák János és Deák Mihály csendőrökből állott járőr a felsőtömösi fűrésztelep közelében az erdőben a rablókra bukkant, a kik ekkor már mintegy 12-en voltak és a járőrrel tűzharcba boosátkozva, Izsák csendőrt söréttel meglöve, életveszélyesen megsebesítették, majd felkerelkedve az erdőbe beljebb vonultak. Deák csendőr, ki szintén több ismeretlen eredményű lövést tett a rablókra, azok eltűnése után meglőtt járőrtársa részére segélyt hozandó, a legközelebbi őrházhoz futott és onnan telefonon a predeáli őrstől segélyt kért. Ezalatt Izsák csendőr magához térve tapasztalta, hogy fegyvere, járőrtáskája valamint ujjairól két darab aranygyűrűje is hiányzik. Ezen tárgyakat a Deák csendőr eltávolítását kileső s az életveszélyes sérülése következtében önkívületi állapotba jutott csendőrtől a visszatért rablók rabolták el. Deák csendőr jelentésének vétele után a rablók üldözésére a predeáli őrs összes legénysége kivonult és a Nagyhavaskő alatt két erős járőrbe oszolva különböző irányba az erdőbe vonult. Este 7 óra tájban a 170. és 171. számú határoszlopok közötti lejtős erdőben haladó Csató Ferencz, Jakab András, Ágoston Gyula, Zoltán Lőrincz és Antal Imre csendőrökből állott járőrre egy lövés tetetett, mely Jakab András csendőrt találta. Az ily módon megtámadott csendőrök visszafordulva és fedezéket keresve, észrevették, hogy tőlük 35—40 lépésnyire, a fák mögött, teljes fedezetben több fegyveres egyén áll, a kik, még mielőtt a csendőrök fedett állásba helyezkedhettek és fegyvereiket lökészhelyzetbe hozhatták volna, rájuk számos lövést tettek, mely lövések következtében még Zoltán Lőrincz és Csató Ferencz csendőrök is rögtöni harc képtelenségüket előidéző sérüléseket szenvedtek. A tüzelő, majd menekülő rablókra a járőr harc képes tagjai szintén több lövést tettek, azonban azok eredménye eddig ismeretlen. A sebesülteknek kórházba történt szállításuk után orvosilag megállapították, hogy Izsák János csendőr a lövés következtében bal szemöldöke fölött egy, jobb felsőkarján egy, bal vállán egy, bal felkarján két, bal hónalján egy a tüdőbe hatolt és balcombján egy sörétes lőtt sebet, Jakab András csendőr jobb homlokán, bal mellkasán és szája felső ajakán 1—1 sörétes lőtt sebet, Zoltán Lőrincz csendőr jobb alkarján egy lőtt sebet és végül Csató Ferencz csendőr a mellkasán egy a mellén áthatoló Manlicher-féle lövedéktől származó lőtt sebet szenvedett. A vakmerő rablók nyomozására és az általuk veszélyeztetett terület körülzárása céljából Imreh Ferencz őrnagy parancsnoklása alatt 280 főnyi csendőrlegénység és a közös hadsereg részéről egy 500 főből álló kombinált zászlóalj lett kivényelve, a román határt pedig, nehogy a rablók átszökhessenek a romániai hatóság vette őrizet alá.

Egy őrmester meglövetése. Ambrus Péter őrmester, kászonaltizi őrsparancsnokot május 26-án éjjel, szolgál-

● **Ölje meg**

a gazdaságában és háztartásában nagy kárt okozó egereket és patkányokat! hogy hasznos állatait meg ne mérgezzék: 5197

● **De vigyázzon,**

● **A Morrattin**

a mezei és házi egerek és patkányok között pusztító betegséget idéz elő, megöli őket, de a többi állatra és az emberre ártalmatlan. — Megrendelhető a 5197

● **VETERINÁRIA DROGERIÁBAN, BUDAPEST, LÓNYAY-UTCZA 18 b. SZ.**

● Egy holdra elegendő egérritító ára 3 korona 50 fillérbe kerül. — Irjon eg levelező-lapot

latteljesítés közben, a Tiszásíje nevű havason, János Antal juhászpásztor, gondatlanságból meglötte. Az örmester e lövés következtében a mellén karján és lábujzáján súlyos sérülést szenvedett.

Kérélem. Zebzöm Ferencz, Brassó megye Feketehalom községben állomásozó csendőr kéri Ördög Jánost, ki Ozsdolán született: a kívül 1904-ben a 2. gyalogezred 8. századánál együtt szolgált, hogy címét egy fontos ügyből kifolyólag vele sűrűn tudassa.

KÜLÖNFÉLÉK.

Babyloni üzleti könyvek. A pennsylvaniai egyetem által legutóbb Nippurban eszközölt ásátásoknál rendkívül érdekes leletek btkantak. Egy boltíves helyiségben megtalálták egy 2400 éves czég üzleti könyvét; a nagy kereskedelmi czég legfontosabb okmányai ott voltak elrejtve. Természetes, hogy ezek nem olyanok, mint a modern üzleti könyvek, hanem csupán feljegyzések olyan agyagtáblákra, a melyeknek Kr. e. 487 évvel használatban voltak. A Murasu fiaj-czég Nippurban jelentékeny és elterjedt vállalat lehetett, mint azt a feltalált okmányok bizonyítják. A vállalatot I. Artaxerxes király korában alapították és a feltalált több száz agyagtábla tartalma szerint a czég különféle üzletágakkal foglalkozott: eladott ékszereket és drágaköveket, közvetített birtokeladásokat és kezelte a rábízott értékeket. A számos adás-vevési szerződések közül különösen érdekes az a jótállási okmány, a melyben a czégnek kárpótlást ígérnek abban az esetben, ha a smaragd az aranygyűrűből 20 éven belül kiesik. Az érdekes okmány így hangzik: „Bel-ad-iddina és Beluna, Bel és Hatin-Bazuza fiaik így szólnak Belnadin-sumunhoz, Murasu fiaikhoz: A mi a smaragd aranygyűrűt illeti, bezzekerünk, hogy a smaragd 20 esztendeig nem esik ki a gyűrűből. Ha a smaragd előbb kiesik, akkor Belnadin-sumunak 10 darab ezüstöt fizetünk kárpótlásul. A számadások 50 évre terjednek. A czég leginkább a gazdag perzsák vagyonának kezelésével foglalkozott.

Ötvenkilenc évig kórházban. A maga nemében páratlan rekordot állított fel Philadelphióban Sybilla Schnatz, a ki az ottani kórháznak 59 év óta állandó lakója. Sybilla Schnatz, a ki a napokban lesz 80 éves, 21 éves korában került a kórházba, a nélkül, hogy azóta akár csak egy napra is elhagyta volna azt. A szomorú rekord tulajdonosa, mint tifuszbeteg került a kórházba, a miből kigyógyították ugyan, de még sem hagyhatta el a kórházat, mert a tifusz utóbajaként oly

nagyfokú bénaaság állott be, hogy segítség nélkül egy tapodtat sem tudott tenni. Éveken keresztül minden gyógymodot megkíséreltek rajta, azonban teljesen sikertelenül, úgy, hogy már évtizedek óta, mint gyógyíthatatlan beteg szerepel a kórházi listán.

A világ állatkertjei. Európa összes országai között Németország áll az első helyen 20 állatkertjével, a melyek az állatok mennyisége és minősége tekintetében egyezsersmind a legjelentékenyebbek a világon, így állítja Flower, a gizeh-i állatkert tudós igazgatója, a ki az összes országokról most kiadott statisztikájában mindössze 168 állatkertről számol be. Ezek közül 15 Afrikára, 57 Északamerikára és 3 Ázsiára, Kalkutta, Tokió és Kiotóra esik. Ausztráliának 7 állatkertje van, a többi 86 Európában oszlik meg. Németország után második helyen áll Anglia 8, Franciaország pedig harmadik helyen 5 állatkerttel.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényeségénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

H. L. Miatán nem írta meg, hogy a tettesek mit akartak csinálni a kitöltött váltó alapján felvett pénzzel, nem adhatunk válaszányt.

S. B. es. cz. ösvét. Nem hoztathatja le.

H. P. Engedély nélkül nem nősiülhet meg.

K. M. J. A kiközöségekben levő dohányárudák is kistözelek s a vásár- és ünnepmapi bezárás kötelezettsége ezekre is, a határszéltől 10 kilométerre fekvő községekben levő kistözelekre azonban csak alantán 5 órától van kiterjesztve. 2. A csendőrségből szolgálati kötelezettségének letelte előtt csak a védőtörvény alapján mint örökös mezőgazda vagy mint családfeenntartó kérheti elbocsátását.

1850. Ha az ideiglenes őrsparancsnok fűtési és világítási általányt élvez, akkor 6 köteles az őrsirodát fűtetni, ellenesetben az őrsparancsnok.

L. F. Igényjogosultsági igazolványt csak az kaphat, kinek összes tényleges szolgálati ideje a 12 évet meghaladta; ezt azonban már a 12-ik év második felében kérheti. Szolgálatképtelenség esetén az igazolványt a 12. év betöltése előtt is megkaphatja, ha a szolgálatképtelenséget előidézett törődöttség szolgálatteljesítés közben és abból kifolyólag keletkezett.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek érték a irokra. Uzaládi házak és telepek létesítésre.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Felgagatunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot ízeünk. (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetétek után, melynél a betevő az 1. pontban felzett. a kamadási időt ki nem köti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előlegeit nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki kistérségek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy felzölögos biztosíték ellenében, jutányos kamattal mellett. Utalványok, intézkvények és chequek beszedésére elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Veszünk és e adunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Kinevezettek:

A m. kir. belügyminiszter urral egyetértőleg:

1913 május hó 1-ével:

1913. évi május hó 1-től számítható ranggal:

hadaprólétkó:

Pinczés Zoltán, (2 rangszám) I,
Stadler Ferencz, (5. ") VI.,
Kesser Béla, (7. ") II. és
Tóth Ernő, (23. ") V. számú esendőr-
kerületbeli ez. őrmesterek.

1913 június hó 1-ével:

esendőr számnyitóliszthelyettesé:

Pap Domokos, III. számú esendőrkerületbeli őrsvezető
ez. őrmester, az I. számú esendőrkerület törzséhez való
átbelyezés mellett.

Áthelyezettek:

A m. kir. belügyminiszter urral egyetértőleg:

1913 május hó 1-ével:

a megfelelő eredményvel teljesített próbateljesítést már
a m. kir. esendőrség állományába:

a következő hadapródok:

Juhász Ferencz,¹ a cs. és kir. 65. gyalogezred tény-
leges állományából, a III.

Riesz György,² a cs. és kir. 3. számú bosznia-her-
cegovinai gyalogezred tényleges állományából, az V.

Szepessy Árpád,³ a cs. és kir. 67. gyalogezred tény-
leges állományából, a II.

Császár István,⁴ a cs. és kir. 65. gyalogezred tényle-
ges állományából, a III.

Mazóly Béla,⁵ a m. kir. 14. honvéd gyalogezred tény-
leges állományából, a VII.

Paksy-Kis Tibor,⁶ a cs. és kir. 6. vartüzérezred tény-
leges állományából, a VIII.

Ertl Olivér,⁷ a m. kir. 23. honvéd gyalogezred tény-
leges állományából, a IV.

Perényi Géza,⁸ a cs. és kir. 29. vadászászlóalj tény-
leges állományából, a VI.

Kamutý Lajos,⁹ a cs. és kir. 25. gyalogezred tartalék
állományából, a IV.

dr. Gergely Sándor,¹⁰ a cs. és kir. tiroli 3. gyalog-
ezred tartalék állományából, a VI.

dr. Szűcs István,¹¹ a cs. és kir. 67. gyalogezred tar-
talék állományából, a VI.

Danielovics Zsigmond,¹² a m. kir. 11. honvéd gyalog-
ezred tartalék állományából, a III.

Gayer József,¹³ a cs. és kir. 82. gyalogezred tartalék
állományából, a III.

Szaplonczay György,¹⁴ a cs. és kir. 39. gyalogezred
tartalék állományából, a VIII.

Szabó Jenő,¹⁵ a cs. és kir. 39. gyalogezred tartalék
állományából, a II.

Hrabár Emília,¹⁶ a cs. és kir. bosznia-hercegovinai I.
gyalogezred tartalék állományából, a VII.

Réz István,¹⁷ a cs. és kir. 101. gyalogezred tartalék
állományából, a VII.

Bodoky László,¹⁸ a cs. és kir. 5. gyalogezred tartalék
állományából, a VII.

Pap János,¹⁹ a cs. és kir. 66. gyalogezred tartalék
állományából, az V.

Caegényi István,²⁰ a m. kir. 5. honvéd gyalogezred
tartalék állományából, a VI.

Schifter Jenő,²¹ a cs. és kir. 26. gyalogezred tartalék
állományából, a VIII.

Farkas Dezső,²² a cs. és kir. 60. gyalogezred tartalék
állományából, a II.

Ringbauer Győző,²³ a cs. és kir. 37. gyalogezred tar-
talék állományából, a VII.

Szende János,²⁴ a cs. és kir. 52. gyalogezred tartalék
állományából, a VIII.

Nagy István,²⁵ a cs. és kir. 5. gyalogezred tartalék
állományából, a IV.

Kiss Ernő,²⁶ a cs. és kir. 19. gyalogezred tartalék
állományából, a IV.

Wufka Ernő,²⁷ a cs. és kir. 83. gyalogezred tartalék
állományából, a IV.

Elsner Gusztáv,²⁸ a cs. és kir. 48. gyalogezred tartalék
állományából, az I. és

dragomérfalvi Deák Ferencz,²⁹ a cs. és kir. 26. gyalog-
ezred tartalék állományából, az I. számú esendőrkerü-
lethez.

	Bangnap:	1909	szeptember	1.	(1. rangszám)
2	"	"	"	1.	(2. ")
3	"	1910	"	1.	(1. ")
4	"	"	"	1.	(2. ")
5	"	"	"	1.	(3. ")
6	"	"	"	1.	(4. ")
7	"	"	"	1.	(5. ")
8	"	1911	"	1.	(1. ")
9	"	1913	május	1.	(1. ")
10	"	"	"	1.	(3. ")
11	"	"	"	1.	(4. ")
12	"	"	"	1.	(6. ")
13	"	"	"	1.	(8. ")
14	"	"	"	1.	(9. ")
15	"	"	"	1.	(10. ")
16	"	"	"	1.	(11. ")
17	"	"	"	1.	(12. ")
18	"	"	"	1.	(13. ")
19	"	"	"	1.	(14. ")
20	"	"	"	1.	(15. ")
21	"	"	"	1.	(16. ")
22	"	"	"	1.	(17. ")
23	"	"	"	1.	(18. ")
24	"	"	"	1.	(19. ")
25	"	"	"	1.	(20. ")
26	"	"	"	1.	(21. ")
27	"	"	"	1.	(22. ")
28	"	"	"	1.	(24. ")
29	"	"	"	1.	(25. ")

Ideiglenes nyugállományba helyezettek:

1913 június hó 1-ével:

Nagy György, V. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfölkelési fegyveres szolgálatra is nem alkalmas».

Választott lakhely: Duka (Vas m.).

Herlitska Vencel I. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, minden népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Marosludas.

Juhász Gábor, III. számú csendőrkerületbeli törzsörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Budapest.

Nyugállományba helyezettek:

1913 június hó 1-ével:

Ebrmann Mátyás, II. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a «Felülvizsgálati szabály» 3. §. 1. bekezdése alapján.

Választott lakhely: Febrétemplom.

Okirattal megdicsértettek:

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Lábadi András, Baráth András, Donkó Ignác őrvezető cz. őrmesterek és Papp Tivadar csendőr cz. őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységükért.

A m. kir. V. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Baronits József őrvezető cz. őrmester, egy lopási és egy gyilkossági eset tetteseinek kinyomozásáért.

A m. kir. VII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Lajos Károly, Kiss János és Bajkó Ferencz őrmesterek, irodai alkalmaztatásukban kifejtett eredményes tevékenységükért, továbbá

Bardócz Áron járásörmester, Bartók Ferencz, Pap István őrmesterek, Szabó Ignác, Kalamár Antal, Ernszt Ferencz, Balint András, Simó János, Mózes Albert,

Gagyí Ferencz, Simon János, Bedő Boldizsár, Sikes Lázár, Jakab Miklós, Kovács István, Török Ferencz, Álgya András, Kereki Mihály, Csiki Sándor, Biró Dénes, Szabó Lajos, Nagy József, Szentpéteri János, Kovács Sámuel, Szilágyi István, Keresó Sándor. Pap Győző őrvezető cz. őrmesterek, László Lajos, Négyesi Gyula, Barabás Márton, Salamon Imre, Fedor Márton, Vas Áron, Czifra István, Ilyés József, Székely Sámuel, Kele István, Laczkó Sándor, Béres János, Heró Ferencz, Fédér Henrik, Venczel János, Szabó Mihály, Mátyus János, Török János, Graur György, Lakatos Sándor csendőr cz. őrmesterek, Halmágyi Dávid, Fábian Sámuel, Balázs László, Csomós János, Csata Ferencz, Gyergyai Ignác, Tomsa György, Schnell János, Guzrány Antal, Mihály Ignác, Koncsag Kálmán, Samu János, Biró Károly, Bács István, Szekeres Sándor, Magyar Károly, Lakatos János, Tófalvi Sámuel, Rákóczi Sándor, Rusz Gyula, Szekeres Ferencz, Bacsó Ferencz, Harangozó János, Kimpán János, Kerekes János, Muntyán László, Kallós István, Fejér Béla. Magos János, Geréb János, Pap József, Lányi András és Zöld István csendőrök, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységükért.

Előléptettek:

1913 május hó 1-ével:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában: Hadrányi András, R. Nagy János, Labomérszky György, Énekes József, Horváth Ignác csendőr cz. őrmesterek, őrvezető cz. őrmesterekké.

Csendőrségi kalapborítók á 1 kor. 50 fill.
Íróasztalra dobozok á 6 kor. **Íróasztalra rekesz-fedőlapok** 60 és 80 fillér.

Mind Ezeket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő kék préselt papírral bevonva — szolgálati könyvek, melyek hivatalból bérmentve küldetők czímre és ugyan csak bérmentve küldöm vissza is — legjobban és szépen bekötetnek, továbbá mindenféle könyvkötő munkát és bármily alakú dobozokat is külön méretek szerint elismeri jó és szép kivitelben, olcsó árakon ajánl

Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, Brassó. 20K-án felüli megrendelések portómentesek.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Nyári szürke keztyűk és felszerelési tárgyak állandóan kaphatók.

Cs. 7. Szemleutasítás szerinti összes nyomtatványok és könyvek raktárunkon kaphatók.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.